

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

20
ДИНАРА
1952

Година XXII — Број 439
Субота, 28 мај 1960 год.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

ФЛАШ ГОРДОН

ФЛАШ ЈЕ ПРЕГЛЕДАО РАКЕТНИ БРОД...

САГРАДИЛИ СТЕ ДО-
БАР БРОД, ПРОФЕСОРЕ!
МИСЛИМ ДА ЋУ МОЖИ
ПОСТИЋИ ВИСИНУ
ПОТРЕБНУ ЗА ОБРУ-
ШАВАЊЕ!

НАДАМ СЕ ДА
ЈЕ КУДА ЗА ПРИ-
ЧУДНО ИСКА-
КАЊЕ ПИЛОТА
У РЕАУ!

ИМАМ УЖА-
СНО ПРЕДОСЕ-
ЋАЊЕ ДА СЕ
МА КАКО СЕ
ОВО СВРШИЛО,
ВИШЕ НЕКЕМО
ВИДЕТИ! ЖЕ-
ЛЕЛА БИХ ДА
ЗНАШ...
ЈА...

ДОК ЈЕ ФЛАШ
УЛАЗИО У
ЗАРФАДУ
РАКЕТУ...

ЧЕКАЈУ ДА ОДЕТЕ,
ПА ЋУ ТЕК ОНДА УЗ-
ЛЕТЕТИ... ПРИТИСАК
МОЖЕ ДА РАЗНЕСЕ
ЗГРАДУ!

ЗБОГОМ,
ДРА-
ГИ!

СРЕЊНО!

НЕ МОГУ...
МОРАМ ГА
ЗАУСТАВИТИ!
НИКАД ГА ВИШЕ
НЕЋУ ВИДЕТИ...
ЗНАМ ТО!

МОРАМО ДА ПОЋЕМО,
ЕЛ ДА! ТО ЈЕ ЈЕДИНА МО-
ГУЋНОСТ ДА
СЕ ГРАД ОСЛО-
БОДИ ЈЕДНОМ
ЗАУВЕК!
БРЗО!

У МЕЂУВРЕМЕНУ,
ЗА УПРАВЉАЧЕМ НЕ-
ИСПРОБАНЕ РАКЕТЕ...

ЕТО ТИ САД,
ФЛАШЕ ГОРДОНЕ!
НЕ! ДОШАО СИ
ДА ТРАЖИШ
ГУЖВЕ У
26-ОМ
ВЕКУ!

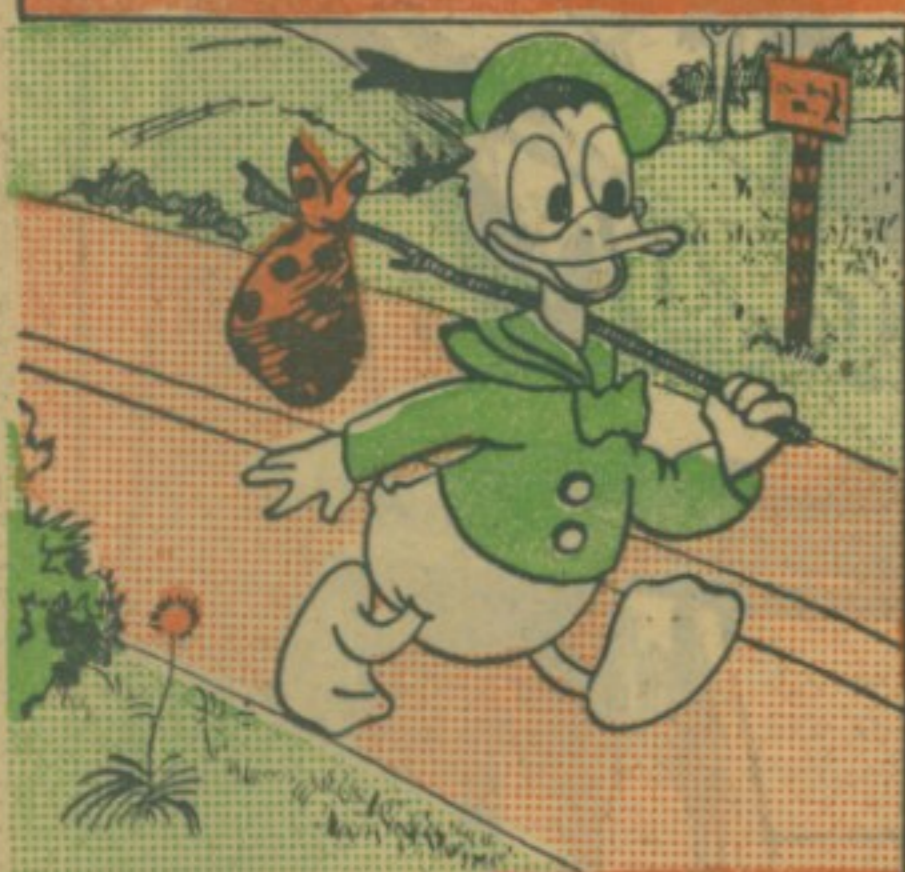
ФЛАШ МОЖЕ ДА УЗЛЕТИ
СВАКОГ ТРЕНУТКА! МОРА-
МО ДА САКУПИМО ОСТА-
ЉАКЕ ЗА ЗАУЗИ-
ЦЕНТРА-
ЛЕ!

ГЛЕ!
МОКООВ
ИЗВИЈАЦИ
МЛАЗЊАКУ! АКО
ПРИМЕТИ
ФЛАША...

У ТОМ ТРЕНУТКУ ФЛАШ СЕ
СПРЕМА ЗА УЗЛЕТАЊЕ...

АВИОН! СПУШТА СЕ
ПРЕМА МЕНИ! А МОЖЕ
МАШИНЕ ЈОШ
НИСУ ЗАГРЕ-
ЈАНЕ!

НЕ СМЕМ ДА
ОДЛАЖЕМ НИ
СЕКУНДА!
МОЖЕ МЕ
ИЗРЕШЕТА-
ТИ ПРЕ НЕ-
ГО ШТО КРЕ-
НЕМ!

ПОД ВАТРОМ ИЗ
АВИОНА, ФЛАШ,
ЗАГРЕВА МАШИНУ...

НАЈЗАД,
РАКЕТА ЈЕ
УЗЛЕТЕЛА УЗ
СТРАХОВИТ
ТУТАЊ... ОД
КОГА СЕ СТАРИ
ОБЛАКОДЕР
СРУШИО КАО
КУЛА ОД КА-
РАТА...

СРЕЊНО САМ СЕ
ОДЛЕПИО ОД
ЗЕМЉЕ... ПРА-
ВО УСУСРЕТ
МЛАЗЊАКУ...
САМО ДА ПРО-
ЛЕТИМ ИСПРЕД
ЊЕГА.

У ОВОМ БРОЈУ:

- ИЗ НАШЕ ПРО-ШЛОСТИ
- СПОРТ — МЕДИЦИНА — НАУКА И ТЕХНИКА И МРТВИ ГРАЛ

СТРИПОВИ:
Пут у средиште земље, Паја, Мики, Бил и Бум, Флаш Гордон, Томахаек, Трећи у ланци.

Више не игра

Јужна Француска претставља за артисте, уличне певаче, менаџерије и путујуће циркусе — право место. Они путују кроз романтичне вароши и насеља дуж Жиронде и Гароне и свуда налазе на публику која их радо и захвално прима.

Тако је 1959 године у марсејску луку стигла мала менаџерија Жерома Дибоа, да би у овој вароши неко време приказивала свој скромни програм. Под топлим ноћним небом приређивачи су изво-

дили своје вештине: један укротитељ лавова — опасне вежбе са овим крволочним животињама, један јоги — равне вештине са змијама, мадам Дибоа — симпатичну тачку са својих осам дресираних пудлица, а на крају, орангутан „Пјер“ је плесао модерне игре.

„Пјер“ је био крапан пример жуто-смеђег човеколиког мајмуна, који је био невероватно спретан. Уз звуке хармонике он је изврсно играо мамбо и калипсо. Једне вечери одушевљена пу-

блика тражила је да Пјер одигра и „рок-ен-рол“. Хармоника поче и мајмун убрзо ухвати такт ове „луде“ игре: направи неколико грациозних скокова, али се одједном затетура... окрену се око себе и паде на прашњаву земљу.

Директор Дибоа дотрча као без душе и поче да га повраћа: тресао га је и довикивао му охрабрујуће речи, али орангутан се не помери. Иако Дибоа објави очајним гласом да је претстава завршена, нико од публике не хтеде да напусти арену.

У међувремену, директор брзим и спретним потезом оштрог ножа расече мајмуново крзно. И тада се откри тајна — у њему се налазио човек! Он је лежао мирно, за творених очују, онесвешћен, а можда и мртав.

Огорчена и ожалошћена, публика која се осећала оштећеном и превареном нападе директора Жерома и да се вије умешала полиција он би се провео рђаво.

Али човек у мајмуновом крзну био је мртав!

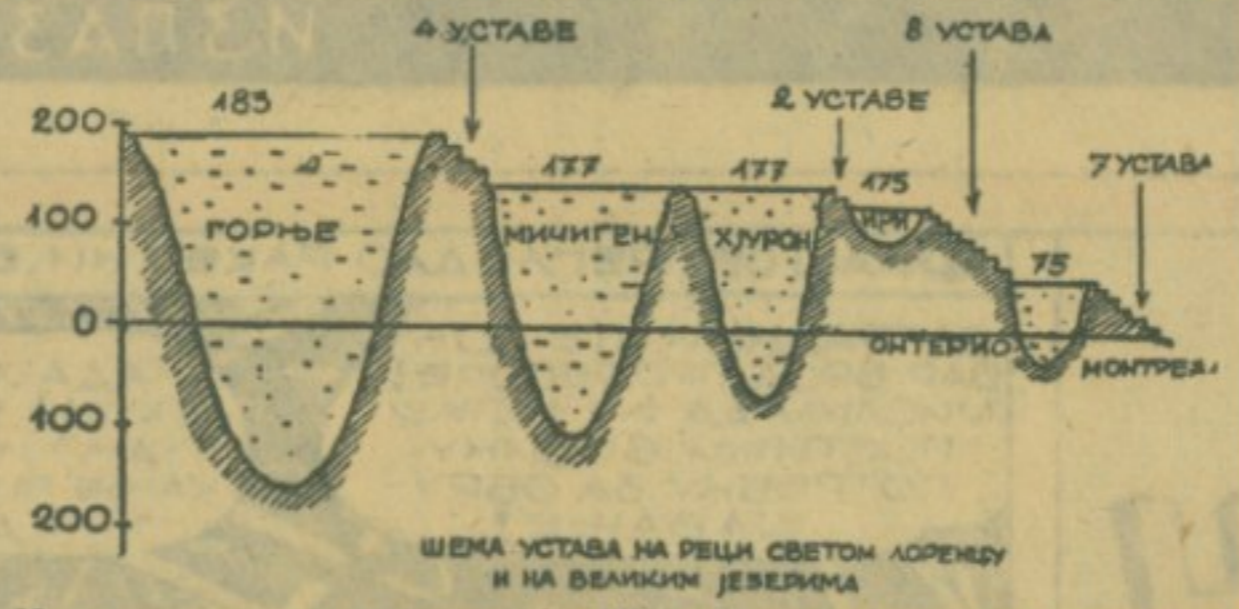
Тако се сазнало за његову историју. Звао се Јозеф Фојер. Омао је 28 година и дуго времена је био незапослен. Од почетка 1957 године наступао је као орангутан Пјер. И преко дана је морао да остане у мајмуновом крзну и седи у кавезу, како би га публика која је долазила у менаџерију могла да посматра. Нико дотле није приметно превару, јер је Фојер своју улогу играо увек беспрекорно.

Зубало мајмуна било је причвршћено једном омчицом од жиде за Фојерове зубе, како би покрети уста орангутана били што вернији. За време брзог рок-ен-рола изненада је из мајмуноског зубала испао један куњак и заглавио се у душици. Пре него што је ико могао да му помогне, задавно је несрећног човека.

ГЕОГРАФСКЕ НОВОСТИ

НОВИ ПОМОРСКИ ПУТ

Завршена је изградња „поморског пута Светог Лоренца“, дугачког 3.780 км и дубоког најмање 8,2 м, који спаја залив Светог Лоренца на Атлантском Океану са Великим Језерима Северне Америке. Да би савладали висинску разлику између Горњег Језера и океана, која износи 183 м, бродови користе канале са уставима. Водопад Нијагаре заобилази се каналом Веланд на којем је подигнуто 8 устава, док је на реци Светом Лоренцу уместо ранијих 26 устава саграђено 7 нових и већих. Пловачи по новом поморском путу прекоокеански бродови до 9.000 бруто-регистраских тона лако доспевају до Чикага.

У његову луку упловио је 10 маја ове године и наш прекоокеански брод „Зеница“. Ова нова артерија претставља најјевтинији пут за извоз на светско тржиште пољопривредних и индустријских производа из централних региона САД и Канаде. Сада је, превоз из Детроита до Западне Европе бродовима јевтинији по аутомобилу за 20—25 долара, а за вагон-хладњачу и до 114 долара него кад се они превозе железницом до Њујорка а потом бродом за Европу.

ТРИСТАН БЕРНАР И ПОМОДАР

Седео једном Тристан Бернар, француски драмски писац и романијер, с пријатељима у кафани. Њиховом столу, иако непозван, пришао је и сео неки младић претерано елегантно обучен. Бернар није могао да се уздржи а да му не упути неколико ироничних комплимената, које празноглави кицош није схватио.

— Ах, маестро — рече он Бернару, — кад бисте само знали колико ме труда стаје моја елеганција! Сваког дана морам два сата да се мучим да би ми бугови на панталонама били прави и оштри.

— Итекако вас схватам, — одговори му књижевник. — Мени самом требало је три године да би ми колена на панталонама овако испала!

КАФА КАО ЛЕК

Група стручњака на универзитету у Тули утврдила је да је кафа успешно средство за спречавање пелагре, болести коже која је по свом узроку слична скорбути, јер настаје услед недостатка витамина из групе „Б“, такозваног „антипелагра-фактора“. Ова болест јавља се у оним крајевима где се становништво храни претежно кукурузом.

Миш и слон

(народна њрича из Еџиоојје)

Једног дана дође миш слону да запроси за свог сина његову кћер. — Шта?! — зграну се слон — ја сам највећа животиња на свету, сопственик кљова од чувене кости, могу својом сурлом да истргнем из корена свако шумско дрво. И ти од мене тражиш да дам кћер једној тако малој животињи као што је твој син — животињци која се зове миш, од које се људи гаде и која станује у рупи испод земље? Не! Толико не могу да понизим свој род!

— Иако сам мали, — одговори миш, — могу ипак да будем од користи великом оцу белих зуба.

— Глупи брбљивче! Реци одмах како би ти мени могао помоћи! Ако не докажеш смрвињу те ногом као мрва.

Управо кад је подигао ногу да оствари своју претњу, угледао је како им се приближава неколико коњаника.

Слон брзо побеже, јер је добро знао да баш због својих лепих зуба на које је био толико поносан, треба да буде стално на опрези.

— Абако (мој оче), немој се плашити. Ноћ долази и твоји непријатељи те неће пронаћи. Ја ћу ти доказати моју снагу.

— Да видимо! — одлучи слон.

Они се не макоше из склоништа, а коњаници сјахате и полегаше да се одморе.

Заштитаен мраком миш поче свој посао: нагризе све каишеве коњске опреме.

Ујутру кад су ловци хтели да наставе лов, то им ни-

је било могућно. Сви нагржени каишеви су се раскинули и попадали на земљу. Отац белих зуба посматрао је ово чудо и морао да се наслопи на једно велико дрво да не би пао од смеха па онда рече:

— Истина је, мој пријатељу, твоји зуби су кориснији од мојих. Иако су моји лепо они могу једино да буду ра-

злог моје преране смрти. Увиђам да и мали могу бити од велике користи и — дајем твом сину моју кћер.

КРУЖНО ПУТОВАЊЕ ПЕШИЦЕ И ЧАМЦЕМ

Два немачка скаута, браћа Шилингер, пешнице су прешли растојање од Фрајбурга у Немачкој до Бенове у Италији. Са собом су довели и лаки чамац којим ће наставити пут из беновског пристаништа за острво Елбу, а одатле у Марсеј. После ће поћи Средоземним Морем, и преко Атлантика вратиће се у Немачку.

Ripley's

Веровалти илти не!

地下大將軍

СУЈЕТАН И ПОСЛЕ СМРТИ
СЕР ЛОН ОГЛАНДЕР (1585 - 1655) САХРАЊЕН ЈЕ У ЦРКВИ НА ОСТРВУ ВАЈТ ИСПОД МРАМОРНЕ СТАТУЕ НЕКОГ СТРАНОГ ВИТЕЗА ДА БИ ГА ПОТОМЦИ ПАМТИЛИ НЕ ОНАКВОГ КАКВА ЈЕ У СТВАРИ БИО ВЕЉ КАКО ЈЕ ЖЕЛЕО ДА ИЗГЛЕДА!

ПРИРОДНИ ЧАСОВНИК
КОКОСОВЕ ПАЛМЕ ИМАЈУ ТОЛИКО ПРАВА СТАБЛА ДА ДОМОРОЦИ ТИХООКЕАНСКИХ ОСТРВА ОДРЕЂУЈУ ТАЧНО ВРЕМЕ ПРЕМА СЕНЦИ КОЈУ БАЦАЈУ

КАЛИФ ОМАР I
ГОСПОДАР 100.000.000 МУХАМЕ-ДАНАЦА ЗА ВРЕМЕ СВОЈЕ ДЕСЕТОГОДИШЊЕ ВЛАДАВИНЕ НИЈЕ УЗЕО НИ ПАРЕ ИЗ ЦАРСКЕ БЛАГАЈНЕ СЕБЕ И СВОЈУ ПОРОДИЦУ ИЗДРЖАВАО ЈЕ РАДЕЊИ КАО ШТАВЛАЧ КОЖА

ДИЊЕ СИЈАМСКИ БЛИЗАНЦИ
ИЗРАДЕ НА ЈЕДНОМ ИМАЊУ СИРИЈА ВЕЉА У КРАФФИЛДУ (САД)

ИДОЛ
СА МАРКИШКИХ ОСТРВА (У ПАЦИФИКУ) ИЗРЕЗАН ОД БУТНЕ КОСТИ ЧОВЕКА

ГЛАВЕ - ПУТОКАЗИ
ЧЕЛНИК ЈЕДАН КОРЕЈСКИ ИЗДАЈНИК, ТРАЖИО ЈЕ ПРЕ СМАКЊЕЊА ДА НА СВИМ ПУТОКАЗИМА У ЗЕМЉИ БУДЕ УБДУФЕ ИЗРЕЗАНЕН ЊЕГОВ ЛИК - ОПОМЕНА СВИМА ДА НЕ КРЕНУ ПУТЕМ ИЗДАЈЕ!

© 1959, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved

КОШУЉА

за испите

Не варају на испитима само студенти и ђаци нашег века. Једна кинеска кошуља нарочито начињена за варање на испитима за положаје царских чиновника одржаваних за време династије Чинг (1644—1911) изложена је недавно у библиотеци Принстон универзитета у Америци.

Више од 520.000 кинеских знакова сложених у 720 цитата из Четири књиге Конфучија, покривају ову ко-

шуљу. Начињена од лаког сатена, ова „кошуља“ ушивана је у поставу одела.

Пошто је варање на испитима било строго кажњавано а израда једне овакве „кошуље за испите“ мора да је стајала много, сматра се да их је за читаво време династије Чинг било само неколико.

Припремање за испите за царске високе чиновнике трајало је дуго, тако да се често догађало да се истовремено на истом испиту појаве дед, отац и син.

Кандидати су полагали испите у запечатеним одајама у којима су остајали три дана. Ономе који је имао средстава да набави „кошуљу за варање“ и храбрости да је обуче, било је тада лако јер су готово сва питања била извађена из Конфучијевих дела. Ризик се исплаћивао јер је положени испит значно добар положај који је доносио велик приход.

Катмајски МЕДВЕД

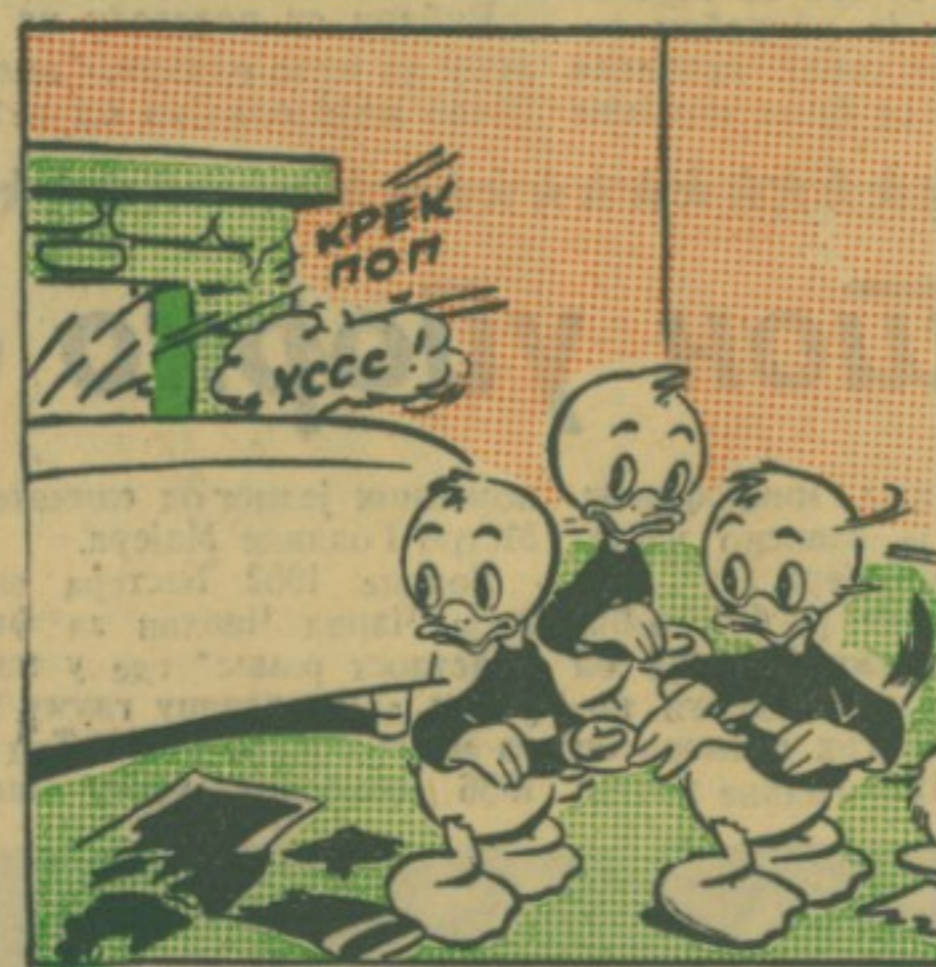
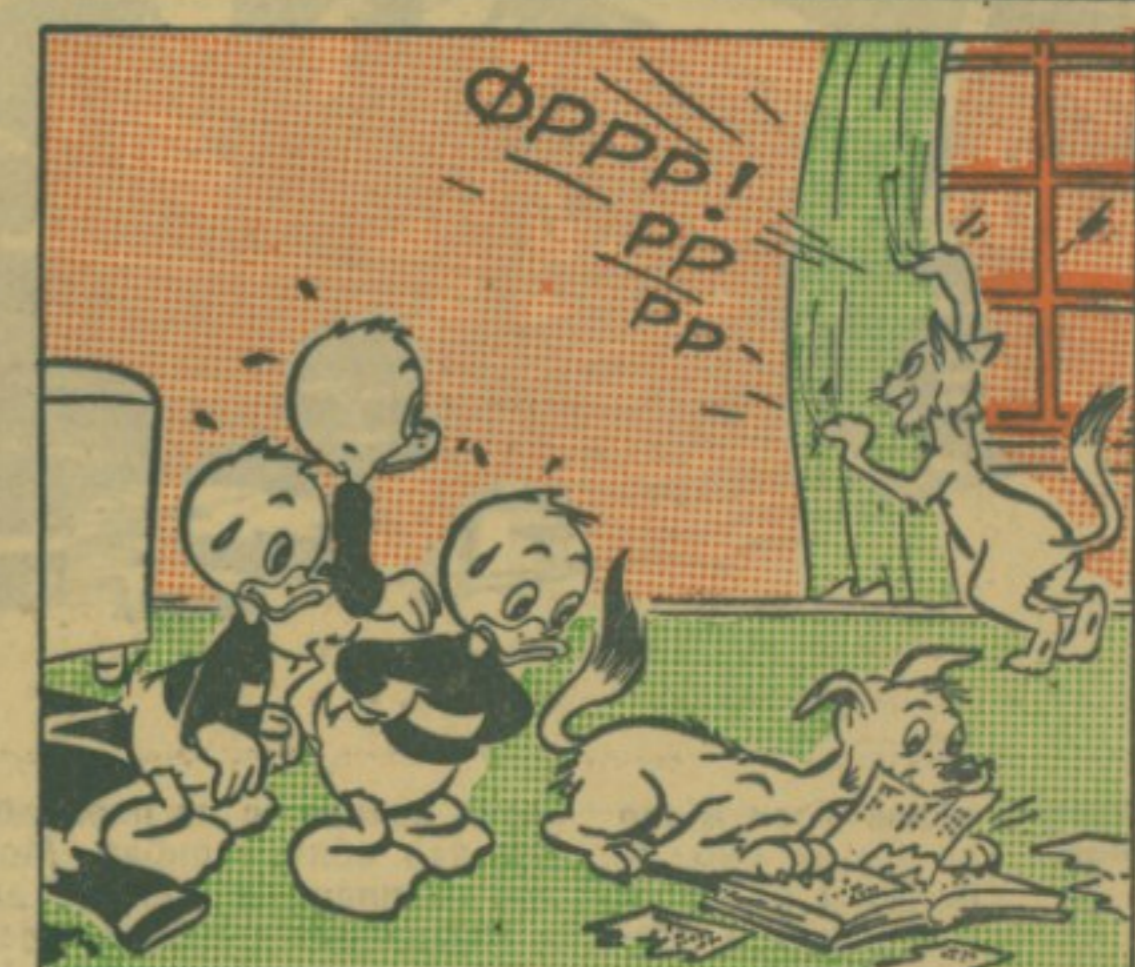
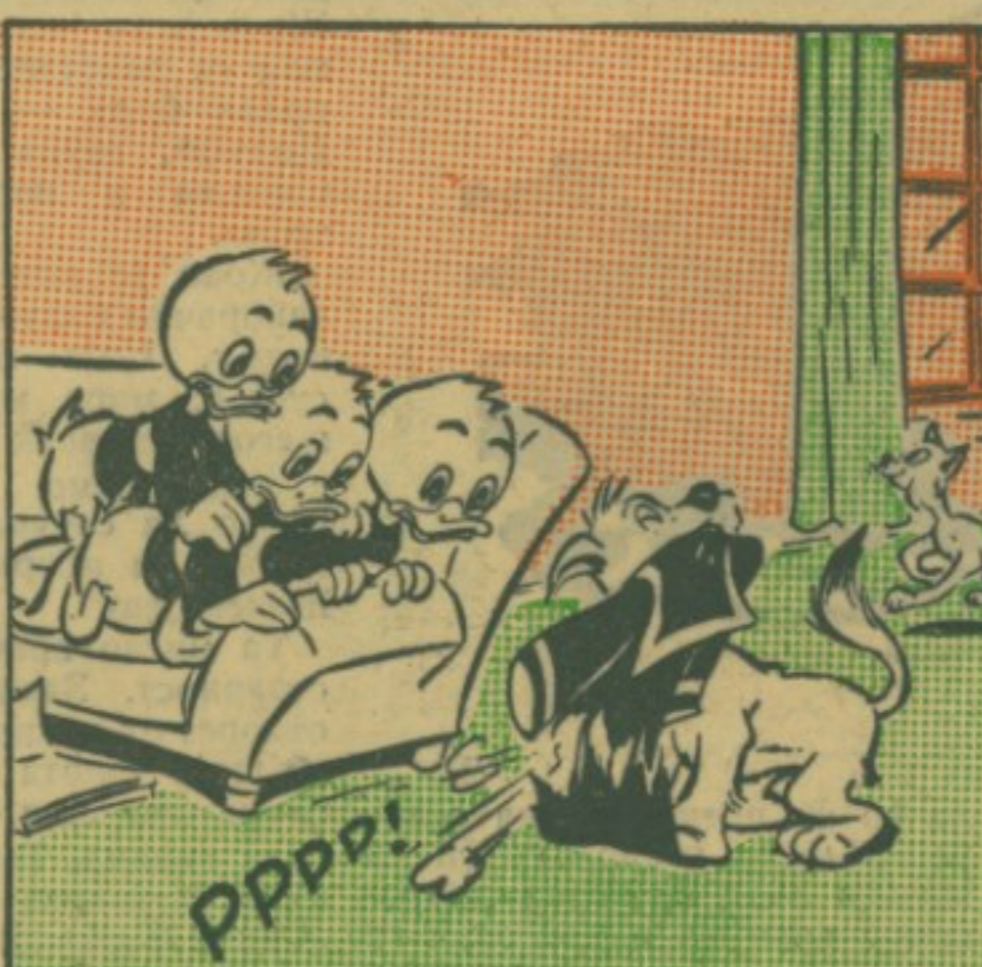
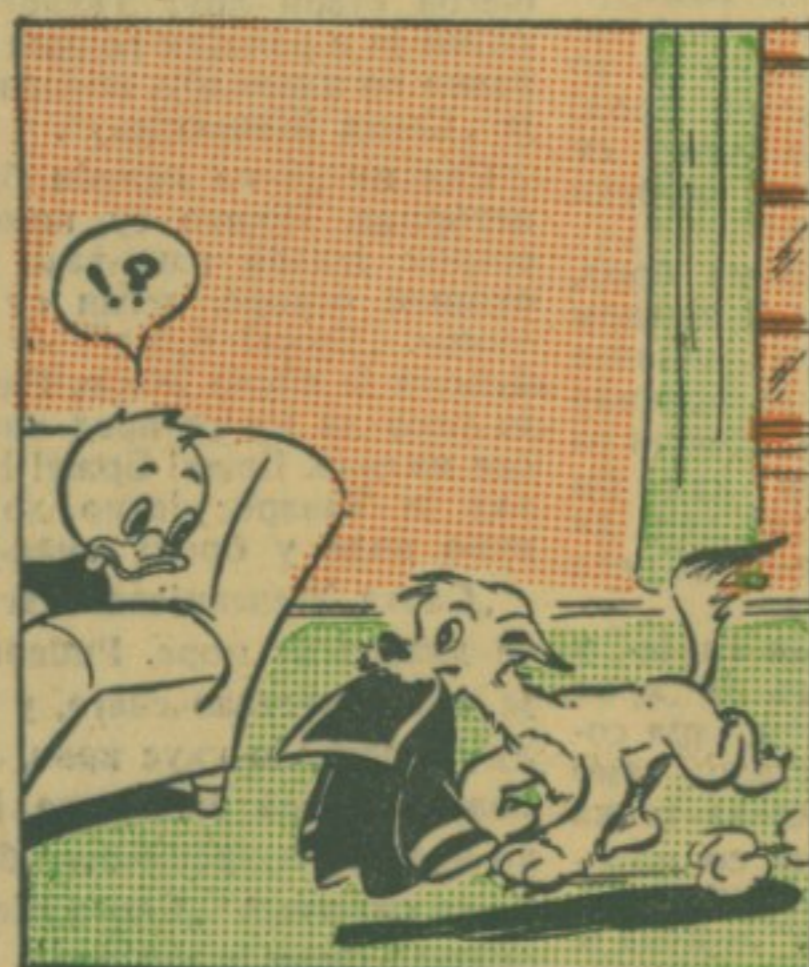
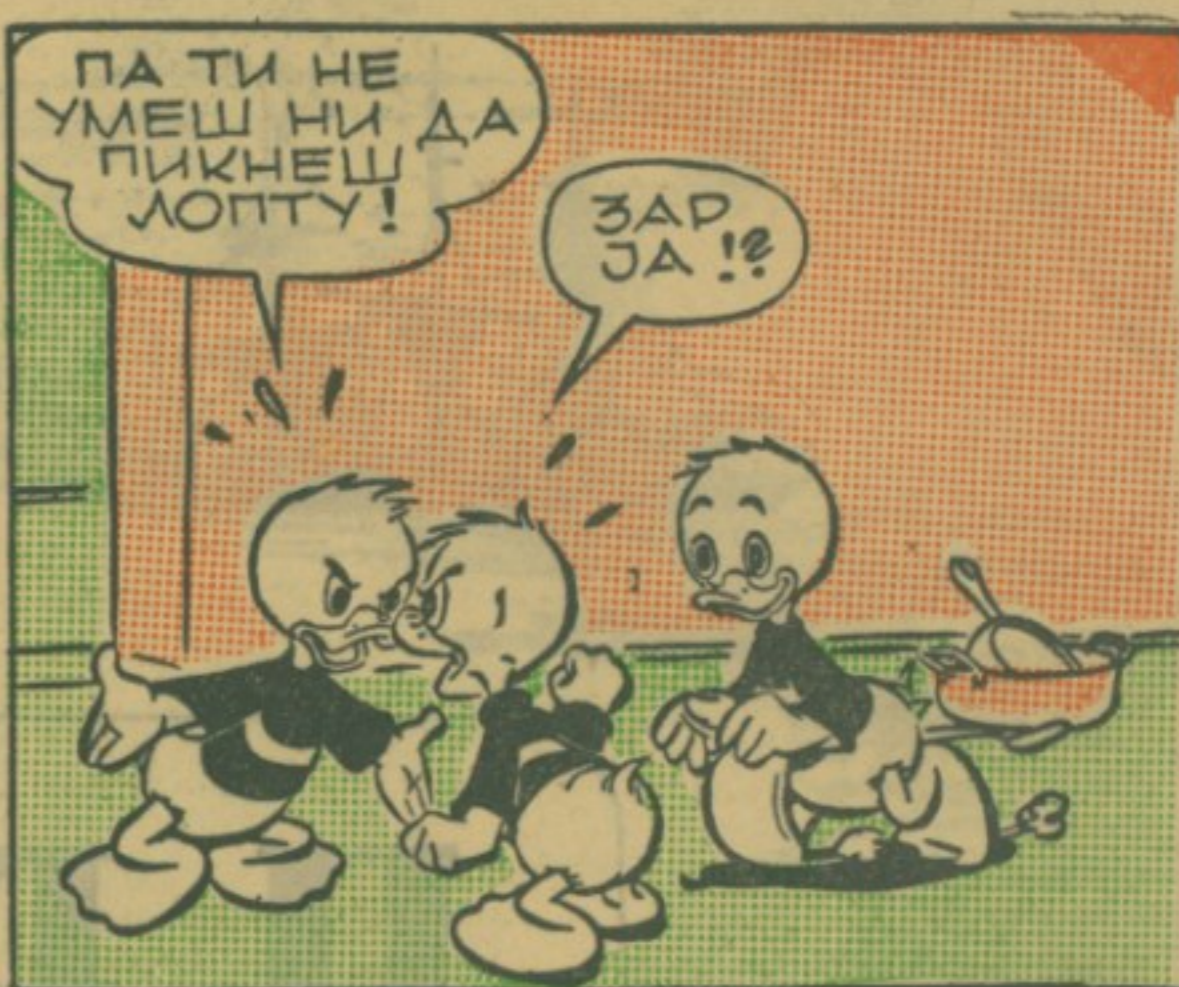
У Катмајском националном парку у југозападној Аљасци живи најкрупнији месождер

на свету: катмајски мрки медвед.

Упркос огромној снази и величини, катмајски медвед није агресиван па и кад му се приђе сасвим близу, није ни опасан. За време лета он се углавном храни пастрिकाма које лови у брзим рекама. Мада је на сувом травама и незграпан, веома је вешт и спретан риболовац.

Катмајски медвед је чиста животиња и често се купа — у песку. За таква купања он употребљава „базене за чешање“ које је један зоолог овако описао: „Као санитарну меру или да би се ослободио нечистоће и паразита, мрки медвед изабере згодно место у мекој пешчаној земљи и почиње да се врти у круг. За два до три минута створи се тако испод њега удубљење, прави мали базен. Неки од таквих база-на имали су пречник од једног метра, а били су дубоки и по 60 сантиметара“.

ПРИПИТОМЉЕНИ ПИТОН

Пре неколико година је дан домородац са острва Флорес ухватио је сасвим

малог, тек на свет дошло. питона. Индонезанин је почео да га припитомљава хра-

нећи змију млеком и сочним воћем.

Питон је израстао у огромну змију. Али, без обзира на своју дужину од шест метара и завидну тежину од 140 килограма, он је остао домаћа животиња, мирна и питома. Поред тога, постао је вредан помоћник свога господара: верући се по дрвцу он је с грана обарао главом узреле плодове остављајући на њима оне који још нису дозрели.

Један сељак је купио на пијаци јаре. Ставио га на леђа и понео својој кући. Док је још плаћао три варалице су га посматрале у намери да га опљачкају. Договоре се да га сачекају распоређени дуж пута којим он треба до прође. Када је сељак срео првог,

НЕМА СЛОН НАЈДЕВЉУ КОЖУ

Погрдна изрека „дебелокожац као слон“, која се среће код многих народа, није сасвим тачна. Мада је дебљина слонове коже прилична — може да достигне 1,8 сантиметар, — носорог у том погледу „туче“ слона за два милиметра. Нилском коњу, међутим, могу да позавиде и слон и носорог јер је његова кожа дебела 2,5 сантиметра.

овај га љубазно упита: — Каж ми, побратиме, куда носиш тог пса? — Ти си луд, — одговори сељак, — зар не видиш да то није пас, већ јаре. Нешто доцније сељак среће другог варалицу и овај му постави исто питање. Мало зачуђен сељак скиде с леђа јаре да провери. И спокојан продужи пут.

ДВАДЕСЕТ БАЧВИ МРАВА

У лето прошле године округ Кемпен, у Источној Немачкој, добио је неколико милиона нових „становника“. Наиме, у Кемпен су из Илиха преселили 20 бачви риђих шумских мрва.

Пре неколико година у овом крају догодио се читав низ шумских пожара у коме су страдали мравињаци. Међутим, риђи мрави неопходно су потребни шумама: они

„преоравају“ земљу, уништавају гусенице и црве-дрво-точке и прерађују органске отпатке. Због тога је слу-

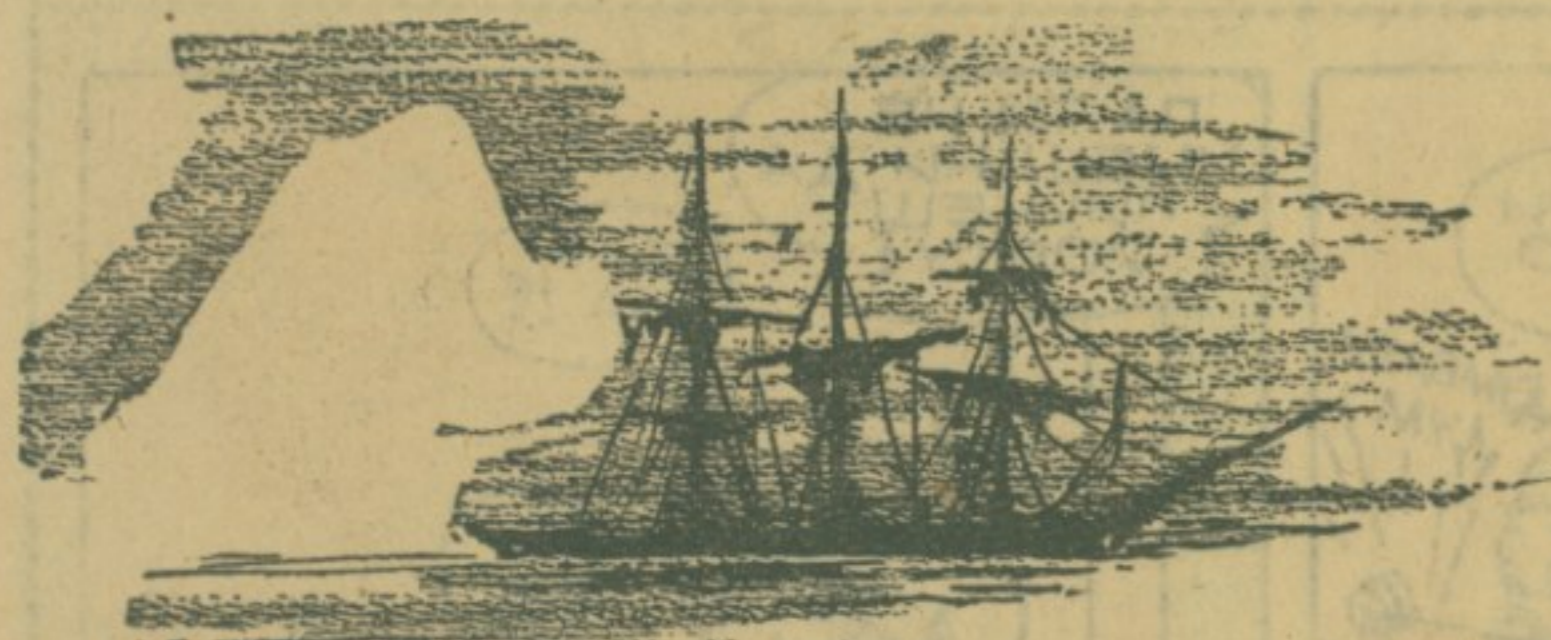
жба за заштиту шума одлучила да увезе ове добровољне санитарце. Пресељени мрави брзо су се свикли на нову средину и сместа су се дали на посао.

Како је коза постала пас

Један сељак је купио на пијаци јаре. Ставио га на леђа и понео својој кући. Док је још плаћао три варалице су га посматрале у намери да га опљачкају. Договоре се да га сачекају распоређени дуж пута којим он треба до прође. Када је сељак срео првог,

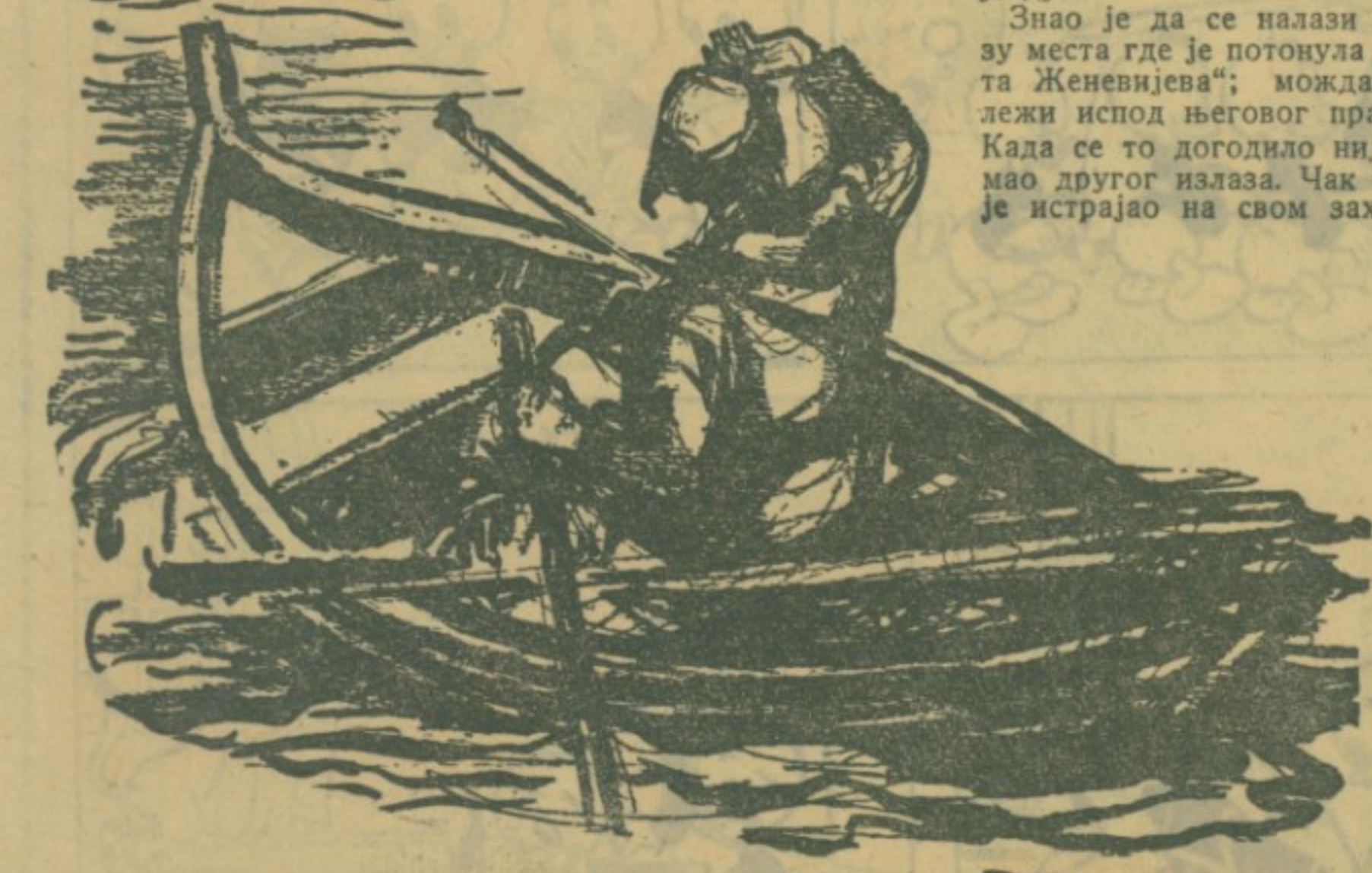
овај га љубазно упита: — Каж ми, побратиме, куда носиш тог пса? — Ти си луд, — одговори сељак, — зар не видиш да то није пас, већ јаре. Нешто доцније сељак среће другог варалицу и овај му постави исто питање. Мало зачуђен сељак скиде с леђа јаре да провери. И спокојан продужи пут.

Али још мало даље сретне и трећег који му рече исто. Већ поколебани сељак поче да размисља: „Није могуће да гри човека не виде добро. Вероватно су ми подвалили и уместо јарега продали пса“. Озлојеђен баца јаре и сам продужи пут. А варалице ухватише, испекосе и поједоше јаре у сласт. Никад не веруј лажовима!

ПРИЧА

КРАЈ ЕСКИМСКОГ ОГЊА

Паблов брат Жоао де Соуза био је најбољи рибар и најнаочитији момак у насељу. Са четрнаест година кренуо је на први риболов у водама око далеког Њуфаундленда. Отада сваке године одлази чим гране пролеће и враћа се тек с јесени. Сваке године повећавало се његово искуство и његова уштељивина, а с њом и нада да ће једном постати капетан каквог рибарског једрењака и да ће добити вредну и лепу Рафаелу за жену.

И, заиста, једног пролећа, Жоао де Соуза кренуо је у воде Гренланда као капетан „Санта Женевијева“. Вратио се пре свих других с бродом крцатим рибама. И тада се оженио Рафаелом. Али, већ после неколико дана власници „Санта Женевијева“ чули су да је многим бродовима у северним водама понестало соли. Без довољно соли сав улов ће пропасти.

„Санта Женевијева“ кренула је опет на пловидбу, с товаром који је био далеко тежи него што прописи дозвољавају. Напустила је луку ноћу да власти не виде како дубоко гази. Ветрови су били повољни и „Санта Женевијева“ нашла је на отвореном мору два брода којима је со била најпотребнија. Капетани бродова риболоваца тражили су да се претовар изврши одмах и како су поморска правила говорила да се со сме претоваривати само у каквом фјорду или заштићеној луци.

Капетан Жоао де Соуза познавао је правила, али су наредбе власника увек изнад правила. Претоварање је тек почело кад је изненадни ветар покренуо један ледени брег у близини; овај се преврнуо, огроман талас заплукао је и преплавио „Санта Женевијева“ чији су сви капци на палуби били отворени и једрењак је, као камен, потонуо на дно. Четири рибара са „Санта Женевијева“ су се удавила, остали су се спасли.

Идуће године Жоао де

Соуза кренуо је на пловидбу опет као обичан рибар. Мораће годинама да робује да би власницима потонулог једрењака платио отштету. И старост ће дочекати притиснут дугом. Било је већ позно лето кад је његов брод стигао у Девисов Мореуз. Простор испод палубе био је тек до пола испуњен рибом. Ипак, сви су се надали да ће на драгоцени бакалар наћи крај обала Гренланда. Али, ускоро се спустила магла — највећи непријатељ рибара. Да не би залутали, рибари се са својим чамцима нису много удаљавали од брода. Читав дан и читаву ноћ кроз повесица магле одјекивали су меланхолични звуци њихових рогова за дозивање; брод им је одговарао писком сирене.

Најзад се сунце пробило кроз маглу и рибари су опет могли да се прихвате посла. Први пут за читаву последњу седмичу Жоао је имао срећу да још до поподнева напуни свој чамац и да по други пут крене у лов. На једно-две миље од брода приметно је ледени брег, а најкрупнији бакалар, као по правилу, налази се у близини пловених ледених планина.

Одвојио се од других рибара и кренуо према леденом брећу. Веслао је и веслао, а кад је најзад подигао главу, на хоризонту, иза леденог брега, нешто се белело. Опет магла! У таквим случајевима треба се вратити на брод. Али Жоао није могао да се врати с ненапуњеним чамцем и наставио је да весла уверен да ће наћи пут назад. Најзад, имао је компас.

Пре но што је стигао до ледене грдосије мокар, непрозирни застор спустио се на море. Из далека су допирали слаби звуци рибарских рогова који су броду јављали свој повратак.

Жоао је бацио бову и почео да лови бакалар. Замишљен, извлачио је једну рибу за другом знајући да свака друга није његова, да припада власницима бродова. А од

својих још треба да отплаћује дуг.

Знао је да се налази близу места где је потонула „Санта Женевијева“; можда чак лежи испод његовог прамца. Када се то догодило није имао другог излаза. Чак и да је истрајао на свом захтеву

истовремено се плашио да се покрене, бојао се да не уплаши драгу приказу. Магла се лагано дизала Палуба брода налазила се у поредо с површином мора. Ускоро је Жоао могао да разазна украс на крми и капетански мост. Не, он се не боји авети. Завеслаће, проћи ће својим чамцем кроз ту приказу и она ће тада нестати. Чамац је ударио о брод. Дрво је треснуло о дрво — Жоао је то јасно чуо — и чамац се зауставио. Био је то прави брод — његов брод! Додуше, свуда по њему су шкољке и полипи, морска трава.

Жоао је прешао на брод, закорачио палубом заливеним водом. Није било никакве сумње: море му је вратило његов једрењак подигаваши га с дна. Само још кад би могао да сачува тај дар, да одржи на површини „Санта Женевијева“.

Та мисао вратила га је у стварност. Завирио је кроз отворе: од великог товара соли није ништа остало; само се на дну још видела танка бела скрама. Тешка со потопила је његов дрвени брод. „Санта Женевијева“ лежала је на дну док се сва со није отопила. Био је потребан само мали потстицај, незнатан удар, па да се брод помакне

да со не прекрцава на отвореном мору, господари би га напали због губљења драгоценог времена и натерали га да из свог џепа плати губитаке.

Дуго је тако седео, а кад је дигао поглед није пове-

равао својим очима: кроз маглу се назирво брод. Загњурно је главу у ледену воду. Ништа није помогло. Пред њим је била „Санта Женевијева“.

Као и сви рибари и он је слушао о аветињским бродовима који су се појављавали и ишчезавали у магли. Могло је то бити кушање нечастивог или утеха свевишњег; Жоао није знао шта је то. Да не губи разум? Његов једрењак лежи на дну мора... А ипак, то је „Санта Женевијева“. Она долази све ближе. Жоао је дрхтао од страха и

за њега је била важна свака капаљца коју би избацио из утробе свог брода.

Наједном је један од његових другова скочио и дао му знак да престане. Кроз неколико секунди зачули су потмулу сирену пароброда. Затим се, можда минут касније, сирена поново огласила. А онда још једном — сваки пут све гласније. Није било сумње: приближава им се неки пароброд. Рибари су дохватили своје рогове: дували су у њих све док их с паробродом нису чули.

Међутим, Жоао је знао: ако не избаци воду, брод се неће одржати на површини. Пумпе су биле у реду, али округли прозори били су у истој равни с морем и маколико он брзо избацивао воду, она би продирала поново кроз отворе. Док је грозничаво размишљао до њега је допро звук рога. Брзо је прешао на свој чамац дограбио свој рог и из све снаге затрубио у њега. Свирао је све док се из магле нису појавила четири чамца његових другова-рибара.

Угледавши човека на полупотонулом броду, уплашили су се. Али, један од њих, његов стари друг Таварес с којим је и ранијих година одлазио на пловидбу, препознао је „Санта Женевијева“.

Сад их је на палуби било петорица. Пошто су помоћу старих једара како-тако запушили отворе, легли су на пумпе. „Брже! брже!“ — узбуђено је викао Жоао. Радио је тако да му се пред очима све мутило. Брже! Брже! Најзад је Таварес јавио да се ниво воде у броду смањује.

„Санта Женевијева“ лагано се дизала из мора. Рибарима је већ понестало снаге, у грлу су осећали укус крви, али палуба је већ била сува. Ниво воде у унутрашњости брода се спуштао. „Санта Женевијева“ била је спасена!

Рибари су полегали на палубу да мало одахну. Само се Жоао није одвајао од пумпе

„Ловци из залива Мелвил“ — тако се зове књига познатог данског поларног истраживача и писца Петера Фрајхена посвећена гренландским Ескимима. У тој књизи има много прича. Одмарајући се после заморне пловидбе или лова, Ескимима и настрадали ловци на китове, које су Ескимима сласти, причају једни другима необичне догађаје, сећају се случајева из свог или туђег живота. Таква је и прича португалског рибара Пабла. Прича је изаткана из две нити. Једна је сурова нит истине о тежком животу рибара; друга нит је маишта. Горка истина скрива се под наивном полатом легенде, под маштањем сиромаша о срећи, срећном случају и праведности.

— за њега је била важна свака капаљца коју би избацио из утробе свог брода.

Број је то португалски патролни брод. За тили час пребацили су с њега у још до пола пуну утробу „Санта Женевијева“ дугачко црево и уместо људских мишица волу је сад избацивала парна машина. „Санта Женевијева“ брзо се издизала из мора. Труп јој је био неопштећен и брод се добро држао на води.

— Тиме се овај догађај завршава, — рекао је Пабло. — Жоао се вратио кући и Рафаели и поново је постао јунак села. О њему су чак писали лисабонски листови.

★

Док смо слушали Паблову причу, ватра се угасила. Нико ме се није дало да је поново распаљује. Мој друг Семундсен стао је да запитује Пабла о том невероватном случају: хтео је да дозна да ли се баш ово могло тако догодити како нам је испричао. Португалац је тврдио да су Рафаелине молитве изазвале чудо и било му је саввим свеједно да ли ми у то верујемо или не.

Покушао сам да Паблову причу преведем Ескимима и мени се чини да су они били једини који ни у шта нису сумњали. Зар су они мало слушали о чудима које је извршио велики дух, онај што живи на дну мора и помаже онима који су то заслужили...

Бастер Китон ујорно се нага...

Никад познати глумца немог филма Бастер Китон је био озбиљан и проумкао. Зато је он морао да потражи други позив. После многих послова он је на крају 1940 године постао

помоћник једног од сниматеља Метро Голдвин Мајера.

Године 1952 Бастера ангажује Чарли Чаплин за филм „Светлост рампе“ где у малој улози даје одличну глуму као из млађих дана. Мајкл Тод му 1956 поверава улогу шефа

станице у филму „Пут око света за 80 дана“, а после три године добија позив да игра укротитеља звери у филму „Авантуре Хаклбери Фин“.

Сада живи у близини Лос Анђелоса са својом женом. Бави се повратарством — нагледа мускус и салату, а понекад добија и по неку улогу. Да ли ће успети поново да заблиста на екрану тежио је рећи, али он се томе упорно нага.

774 БРОДА ВАН СТРОЈА

У пристаништима читавог света стоје уковљена 774 теретна брода са укупном тонажом од 5,6 милиона тона. Услед смањења транспортних услуга ови бродови, усидрени, чекају боље дане. Према извештајима једне званичне агенције то претставља 5 процената читаве светске тонаже.

Највећи број уковљених бродова су танкери — њих 308 са тонажом 3,16 милиона тона. Али и поред тога и даље се граде велики танкери за превоз нафте. Познати бродовласник Аристотелес Оназис гради један од 80.000 бруто регистарских тона.

Некад...

Људи су били жељни забаве и филм им је њу обезбедио. Позив глумца у то време био је врло уносан посао, али новац лако зарађен, брзо се трошило. Први звучни филм био је права несрећа за многе дотада прослављене глумце. Неки нису имали звучан глас, а други опет нису умели да

мали дечак Хук је једна од најизразитијих личности у делима МАРКА ТВЕНА. ПРИЛИКОМ БЕКСТВА ХУК (ЕД ХОУС) СРЕО ЈЕ УКРОТИТЕЉА ЗВЕРИ (БАСТЕР КИТОН). ОВО ЈЕ ЈЕДНА ОД НАЈУЗБУДЉИВИЈИХ СЦЕНА ИЗ ФИЛМА „ХАКЛБЕРИ ФИН“

МАКС И АЛЕКС ФИШЕР

Пролазио сам јуче изјутра Италијанским булеваром. На углу једне улице приметих свога старог пријатеља Мишуа, угледног јавног бележника из Конпијења.

— Како си, Дишу? — узвикнух. — Дошао си данас у Париз?

— Да, пријатељу, данас.

Почесмо разговор о старим успоменама.

Приметих велики пакет који је Дишу носио и који му је, како изгледа, задавао муке.

— Какве су то ствари у пакету, драги мој Дишу? — упитао сам.

— Шта је у пакету? Две ствари — одговорио ми је он. — Две ствари које сам купио код пушкарара: једна кутија с пиштољима за двобој и ловачки карабин.

И сасвим природним гласом он ми објасни:

— Да, драги пријатељу, пиштољи за двобој. Треба неизоставно сутра ујутру да се тучем с неким Жилом Кареом који ме је грубо увредио јуче у „Трговачкој касини“. Погрешно сам само што се нисам вежбао у стрељању, што нисам ловац. Купио сам успут и ловачки карабин и већ сутра после подне, одмах после двобоја, почећу да се вежба. Ако ми се други пут нешто слично догоди да бар будем спремији.

Не знам да ли познајете дебелог Дишуа. Ако га не познајете, рећи ћу вам

само да је то најневештији човек који је икада постојао на лицу земље.

Када сам чуо о његовој намери, нисам могао да се не насмејем.

— Шта кажеш, пријатељу, па то је нечувена ствар! Ти, Дишу, да изиђеш на двобој. Ти да будеш ловац! Ха-ха-ха! Ево, кладим се у пет наполеона, да ће

твој Жил Каре бити здрав и читав сутра увече баш као што је и данас, и да ниједног зеца нећеш у шуми погодити.

Дишу ме је гледао презриво као да је хтео рећи: „Ах, кад би знао како изгледаш глуп, јадни пријатељу, када би само знао!“

— Кладиш се? — упитао је љутитим гласом. — Па добро, кад хоћеш, кладимо се. Дајем пет наполеона.

То у самој ствари и није била опклада. Ништа нисам стављао на коцку. Пружио сам руку и стегао његову шаку:

— У реду.

Али, чак и када човек мисли да ће сигурно добити, боље је да се не клади. По свему је изгледало, зар не, да ће ми те вечери Дишу бити дужан пет наполеона. Па ипак, упркос томе ја му сада дугујем толико.

Јер данас сам од тога неспретњаковића, од те шепртље добио два телеграма.

Први је стигао пре подне око 11 часова и у њему је стајало:

„Двобој завршен. Нисам успео да раним Кареа. Ипак си изгубио половину опкладе. Пред одлазак из шуме четири сведока открила на линији мога циљања убијеног зеца кога сам погодио. Дишу“.

Пре неколико минута баш када сам хтео да седнем за сто да вечерам примио сам и други телеграм:

„Стигао овог часа из лова. Нисам уловио зеца. Радујем се ипак што могу јавити да си изгубио и другу половину опкладе. Око пет часова испалио сам последњи метак и чуо да неко виче. Нашо сам једног човека. То је био Каре који је такође ловио у овој шуми. Противно ономе у шта си се кладио, Жил Каре није здрав и читав вечерас као јуче. Дишу“.

Млади шаховски велемајстор из Риге Михаил Таљ ушао је у историју шаха као досада најмлађи првак света. Колико ће он допринети шаховској игри коју сматра уметношћу, рано је говорити. Међутим, он се већ врло брзо прославио својим специфичним начином играња. Још довољно неиспитан, непроучен, тај његов стил шахисти су назвали просто „таљевски“.

Тешко је играти с њим

Неоспорно је да је у шаху последњих година дошло у извесној мери до прогреса баш захваљујући појави овог талентованог играча на турнирима. У коликој мери он уноси нешто ново у шахов-

ску игру и како је тешко играти са њим може да послужи као илустрација један од многобројних примера са недавно завршеног меча у Москви између њега и другогодшњег првака Михаила Ботвиника.

Остали совјетски велемајстори познати широм света пратили су пажљиво ток сваке партије на мечу. Обично би се окупили за шаховском плочом у Бироу за штампу и анализирали партију која се игра. Дешавало се често да на основу позиције прогнозирају исход. Иако објективни

и уздржљиви у изјавама и пак често нису погађали резултат. Чешће се чуло: „Данас ће млади морати да се преда“ — и као неким чудом обично није бивало тако — „млади“ се извучило. Једног дана су велемајстори доказивали један другом какве све слабости постоје у позицији Михаила Таља и да Ботвиник има велике шансе за победу. Партија се доста брзо завршила — али нерешено.

— Видите, људи моји, — рекао је на то велемајстор Толуш окупљеним колегама: Флору, Петросјану, Котову — нас пет велемајстора анализирамо ову партију и трудимо се да предвидимо Таљеве потезе и не погодисмо ниједан. Заиста је тешко играти с њим!

Таљ о Таљу

Многобројни љубитељи шаха у Москви који нису успевали да присуствују мечу не прекидно су телефоном тражили информације из Пушки новог театра. Ни то им често није полазило за руком, јер су телефони готово увек били заузети. Један од нестрпљивих потражио је везу са бројем телефона који се налазио баш поред позорнице где су седели Ботвиник и Таљ, али није служио у обавештајне сврхе. Таљ који није био на претезу нашао се баш у том тренутку поред

телефона и подигао слушалицу.

— Како је тамо? — питао га је глас с друге стране жице.

— Таљу је лоше, — одговорио је.

— Шта, Таљ има слабију позицију?

— Да.

— Да ли сте ви добро погледали и да ли баш разумете позицију — упорно и незадовољно је инсистирао глас.

— Погледао сам добро и способан сам да оценим позицију мада не баш најбоље.

— А ко то говори?

— Таљ!

Само да Миша није мој син

Шаховска публика поделила је своје симпатије између Ботвиника и Таља. Који од њих има више поклоника нико није ни покушавао да сазна или израчуна. Ипак често је прављена подела и вршене класификације навијача. Могло би се очекивати да Москва листом навија за свог грађанина Михаила Ботвиника, а родни град Михаила Таља, главни град Летоније Рига — за свог. Међутим није било тако. И један и други уживали су велике симпатије свуда. Територијална подела није била тако карактеристична као подела генерација. Омладина и млађи свет уопште који први прихвата све што

је ново и оригинално диве се брзом успеху младог велемајстора и поносе се што он са успехом може да се такмичи са искусним, прекаљеним шахистом и што превазилази досадашња достигнућа у шаху. Они су из свих крајева слали писма Таљу са свакојаким саветима: која о-

тварања треба да игра, како да сачува свој добар резултат, како да се припрема за партије, какав спортски режим да примењује, и тако даље и тако даље.

Свет у годинама, пак, нарочито Ботвиникови вршњаци, нису изневерили дугогодишњег првака чији су развој и огроман успех у шаху пратили неколико деценија. Веровали су у њега, желели му победу и надали се до последњег тренутка.

Таљева мајка која је пред крај меча дошла у Москву, баш је била присутна једном таквом разговору.

— Око мене у ложи били су углавном Ботвиникови навијачи. Ја се нимало не чудим тој појави нити ми то смета. То је старији свет. И ја бих као пензионерка навијала свакако за Ботвиника, само да Миша није мој син, — казала је она искрено.

САМКЕ СА МЕЧА БОТВИНИК — ТАЉ

ОД МИЛИЈАРДЕ?

Према шведским статистикама од милијарду близнаца само један пар доживи сто година, па стога није много већа ни могућност да дочекају 99 година.

Ту ретку срећу имали су браћа Мартин и Рудолф Андерсон из Блекинга који су ових дана потпуно телесно и умно здрави прославили 99 година живота убеђени да ће идућег пролећа дочекати стоти рођендан. Мартин придржава себи право старијег, мада разлика у времену рођења износи свега 1 сат. Никад нису били болесни нити знају за болницу, а не сећају се ни да су се када разилазили у мишљењу. Обојица су сељаци као што им је и отац био. Један њихов брат умро је у 96 година, а један осамдесетогодишњи некак живи у Америци. Родитељи су им умрли прилично „млади“: мајка у 86, а отац у 84 години. До пре три године оба брата су се возила бициклом, а сада их нервирају многи аутомобили.

„Трупа генија“

Жан Кокто у одећу академика Француске академије са мачем и трогорим шеширом, присуствовао је једном званичном банкету. Сусед за столом му је био неки амерички генерал који је зачуђено загледао непознату униформу и најзад га војнички отсечно упитао:

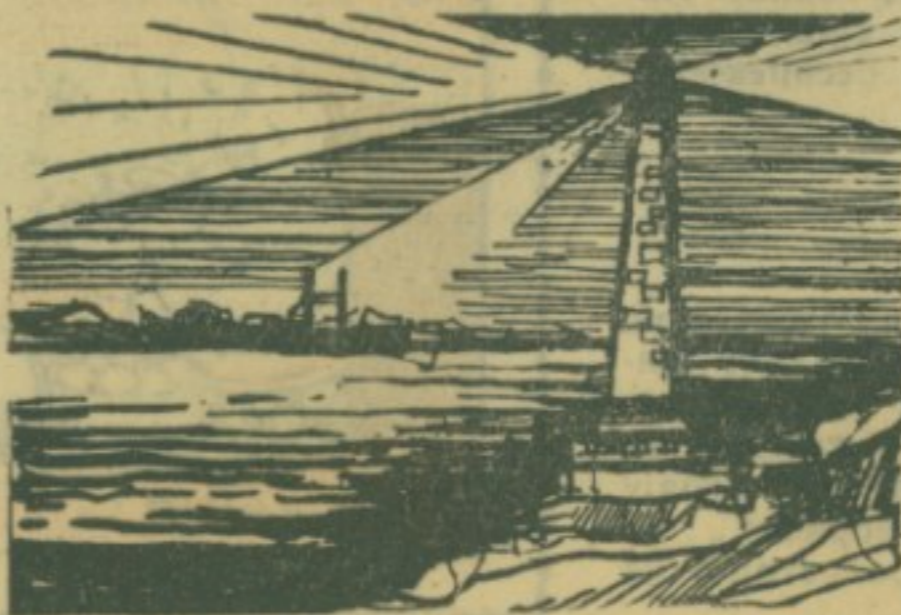
— Панцерна трупа?

Кокто се потрудио да такође буде кратак и отсечан:

— Не, генија!

РУКАВ

Северно Море је на југу спојено са Атлантским Океаном мореузом ЛА МАНШ чија је ширина од 95 до 180 км а дубина од 35 до 172 м. Плива достиже и по 15 м висине. Честе магле и непогоде чине да је пловидба по Ла Маншу веома опасна и поред добре светлосне сигнализације и обележавања олупина. Обилује рибом. Французи овај мореуз зову Ла Манш — рукав, а Немци Дер Канал — канал. Према томе неправилно је рећи Канал Ламанш, како се често чује, већ само Ла Манш (француски назив) или Канал (немачки).

ПЛАВО ЈЕЗЕРО

Између планина Кундина и Наншана, у североисточном делу Тибета, лежи на преко 3.200 м надморске висине слано језеро КУ-КУНОР. Површина му је 4,2 хиљаде км² што је 12 пута више од нашег Охридског. Има много притока и пет острва. Богато је рибом. Назив језера је монголски а у преводу на наш језик значи „Плаво језеро“.

ГОРКА ВОДА

Бурма има мало језера. Највеће Индои, са површином од 207 кв. км. постало је сур-

КАКО СУ ПОСТАЛА
ИМЕНА

ЗА ДОМАЋИНА ИЛИ НАЈМИЛИЈЕГ ГОСТА

На слици се види старинска столица звана столовач која се и сад може наћи у домовима неких наших крајева. На ту столицу могао је да седне само домаћин или најмилији гост да би се и на тај начин изразило велико осећање гостопримства које се чува код изгнаних народа. Столовач се обично прави од буквине, а неки примерци су и у резбарији. Столовач у коме седи овај човек налази се у селу Петници код Иванграда.

Овом приликом осврнућемо се у неколико редака и на гостопримство, које је једна лепа особина нашег народа. О њему су писали странци који су у току векова посећивали нашу земљу, а такође и наши људи. Оно је у исто време и једна од наших најлепших традиција. Ево, на пример, шта о томе пише

чешки научник Зигфрид Капер који је 1850 године посетио Београд:

„У овој земљи обичај гостопримства држи се за свето... Госта почасти то је најсветија дужност код Срба... и најсиромашнији Србин труди се да свога госта што лепше почасти... Ако Србин нема ништа, он ће госту понудити бар лулу дувана, чашу вина, млека, кафе, мало воћа или нешто друго што би се нашло...“

А ево неких старих правила гостопримства, које су забележили наши писци:

„У свакој кући треба да има хлеба и воде за путника намерника. Путнику је допуштено да бере воће крај пута да њиме угаси жеђ... Ако путник намерник дође увече по киши, жена га изује, да му бољу вечеру и бољу поспелу. Ујутру се не буди и спава докле хоће.“

У ЧАМЧИЋУ преко Атлантика

Немачки поморски капетан и метеоролог др Ремер препловио је 1929 године преко Атлантика — из Португалије на острво Хаити — потпуно сам у кајаку крајем од 6 метара. То је уједно и најмањи брод који је прешао Атлантски Океан. За све време путовања које је трајало три месеца, Ремер је срео на пучини један једини брод — и то југословенски пароброд „Епидауро“. Наши поморци су поверовали да је у питању бродоломник. Али он је на „Епидауру“ провео само један сат, снабдео се свежом водом и намирницама и наставио пут.

Настрадао је у тајфуну када је својим чамчићем пловио са Хаитија за Њујорк. Његов дневник нађен на Хаитију садржи драгоцене податке о временским приликама на путу који је прешао.

Још већи подвиг направио је Дубровчанин Никола Приморац (1840—1899). На свом броду „Сити оф Рагуза“ („Град Дубровник“) који је био дуг 6 м, широк 1,83 м и висок 0,85 м, два пута препловио је Атлантски океан 1870 године. Са Приморцем је био још један његов пријатељ и његов пас. Од Ливерпула до Њујорка стигли су за 78 дана. Приморчеву победу над Атлантиком поздравили су сви бродови у њујоршкој луци истцањем застава. После 20 дана боравка у Њујорку, он се сам у свом чамцу вратио у Ливерпул. Овог пута на Атлантику је провео 37 дана, зато што је користио Голфску струју а биле су и много повољније метеоролошке прилике него приликом одласка.

вавањем брда у долину у току јачег земљотреса. Од њега је занимљивије језеро ЈЕГАН чија вода садржи велике концентрације раствора Глауберове соли. Због укуса воде оправдано је названо Јеган што значи „Горка вода“.

СЛОБОДАН ГРАД

Главни град афричке земље Сијера Леоне са преко 80 хиљада становника зове се ФРИТАУН. Основан је 1787 године а име су му дали Енглези: free — слободан и town — град. Преко његове луке извозе се

кокосови и кола ораси, палмино уље, руде гвожђа и хрома, дијаманти итд.

УШЋЕ РЕКЕ ПЛИМА

Велики град и лука на југоистоку Енглеске ПЛИМУТ, лежи у заливу погодном за војну поморску базу, која је ту и смештена. У луци је бродоградилште, а у граду фабрике авиона и стројева. Плимут је познат по купалиштима и минералним изворима. Назив града је енглески: Plym — река Плим и mouth — ушће; Плимут — „Ушће реке Плима“.

ПОМОЋУ ТОПОВА НА МЕСЕЦ! ТАКО ЈЕ ЈЕДАН ДУХОВИТИ ЦРТАЧ ИЗ 1910 ГОДИНЕ ИСМЕЈАО ПАНИЧАН СТРАХ ОНИХ КОЈИ СУ ВЕРОВАЛИ ДА ЋЕ ХАЛЕЈЕВА КОМЕТА ПРОУЗРОКОВАТИ СМАК СВЕТА. НА ПОЛЕЊИНИ ОВЕ ПОШТАНСКЕ КАРТЕ СТАЈАЛА ЈЕ ПРИМЕДБА: ЗВАНИЧНА КАРТА — УСПОМЕНА НА СМАК СВЕТА 19 МАЈА 1910 ГОДИНЕ

„СМАК СВЕТА“ ПРЕ 50 ГОДИНА

У ноћи уочи 19 маја 1910, тачно пре пола века, многи људи нису отишли на починак. Наступиће смак света, — говорили су једни, док су други очекивали да виде бар рој звезда падалица или нешто слично. Јер, те ноћи између 3,22 и 4,20 часова Земља је морала да про

ђе кроз један крајчић репа Халејеве комете која се „враћа“ сваких 76 година. О овом догађају месецима се причало унапред уз разна тумачења, објашњења и нагађања.

Понеки су се уочи „страшног догађаја“ са сузама праћали од пријатеља, распродавали су имања и под дејством алкохола очекива-

ли крај. Број самоубистава тих дана био је већи него у претходних 50 година. Неки су одлазили познатим астрономима да код њих потраже савет и утеху. У Немачкој су они најсталоженеји пажљиво прочитавали књижицу Вилхелма Белша „Комета и крај света“ у којој се говорило да се „нашој доброј старој планети

ништа зло неће догодити“. На крају предговора Белше је тврдио да ће његова књижица „и после смака света моћи с коришћу да се чита“.

Ипак помисао да ће Земља са свим својим становницима проћи кроз реп једне комете изазвала је чудно осећање код људи. Глава комете није могла ништа да нашкоди Земљи јер је остала од ње удаљена 24 милиона километара. Али, реп је био дужи од тих 24 милиона километара. А из чега се он састоји? Да нису то отровни гасови? Да неће они окужити нашу атмосферу? Можда тај реп нешто „значи“, нешто претсказује? Рат, глад, поплаве, земљотресе? Питањима није било краја.

„Стара добра Земља“ прошла је те ноћи кроз реп Халејеве комете и ништа јој се није догодило. Као успомена на узбудљиву ноћ остала је још до данас сачувана поштанска карта, једна од многих какве су се појавиле пре 19 маја 1910. Цртач који је на њој препоручивао као једини сигуран спас пресељење на Месец, није ни слутно да је у тај свој шали на изванредан начин предвидео развој астронаутике за следећих 50 година. Додуше, данас се на Месец не „пуца“ из топова нити ће топови послужити за пресељавање људи на Месец, али се на земљин сателит шаљу ракете. И када се Халејева комета, 1986 године, буде опет вратила да још једном обилеће око Сунца, можда ће Месец већ бити освојен.

НЕОЧЕКИВАНА НАСЛЕЂА

Сваке године умре бар двеста Американаца који оставе имовину од око 10 милиона долара, али не и наследника. Према њујоршком адвокату, стручњаку за оставинске ствари Саму Вернеру, судбина ових богатстава је врло често необична.

Од ових 200 имућних Американаца 130 су обично жене, а сваки пети не оставља за собом тестамент. Занимљиво је међутим да у државну благајну ипак ретко доспева овај новац. Најчешће се ипак нађе неко, макар и „кумине куме пасторче“, неки удаљени рођак или незаконити унук, који захваљујући добрим везама добије наследство коме се никад није надао. Али пошто је у питању врло удаљена родбинска веза, државни порез на наслеђе износи 60 до 80 одсто његове вредности.

Лица без законитих наследника, ако оставе тестаменте завештавају своју имовину претежно онима који су се о њима бринули и неговали их последњих година живота, на учним и добротворним организацијама, болницама, старачким домовима и друштвима за заштиту животиња. Занимљиво је да све чешће имућни тестатори своју имовину остављају истакнутим политичарима и јавним радницима који за њих никад нису ни чули. Неколико америчких претставника, многи глумци и истакнути спортисти неочекивано су наследили куће, газдинства и новац од особа за које нису знали ни да постоје.

Има и ексцентричних тестамената који означавају као своје наследнике — псе, мачке и друге животиње, али судови то никада не узимају у обзир. Један милијардер из

Колорада је недавно својим тестаментом сву имовину завештао фонду из кога ће се исплаћивати по хиљаду долара сваком детету у држави Колорадо које се роди на дан његовог рођења. Једна старица из Калифорније је оставила 7.000 долара ономе или онима који у току 25 година по њеној смрти на ускрс буду прекривали њен гроб цвећем. Свештеник њене парохије треба сваке године да

бележи ко и колико цвећа доноси на њен гроб. После 25 година, а то ће бити 1982, лице које из тог „такмичења“ изиђе као победник примиће награду — 7.000 долара, повећаних још одређеним интересом. Необичан је и тестамент једног богатог њујоршког књижара који је умро 1959 године и сву своју имовину оставио петорици људи који на дан његове сахране буду мртви пијани приведени

у полицајску станицу његове општине.

Понеки богаташи своју имовину остављају првом човеку који буде стигао на другу планету, научнику који победи рак или ономе ко први оствари калемљење срца или мозга. Можда најнеобичнији тестамент оставила је недавно једна старица из Филадельфије која оснива фонд за помоћ сиромашним Марсовцима.

ИЗ СТАРОГ ВРЕМЕНА

Ово је слика из давног времена — давно изчезлог спорта: стрелаша помоћу пушке шишане. На слици су, стари нишанције из села Сокола код Босанске Градишке снимљени 1937 године.

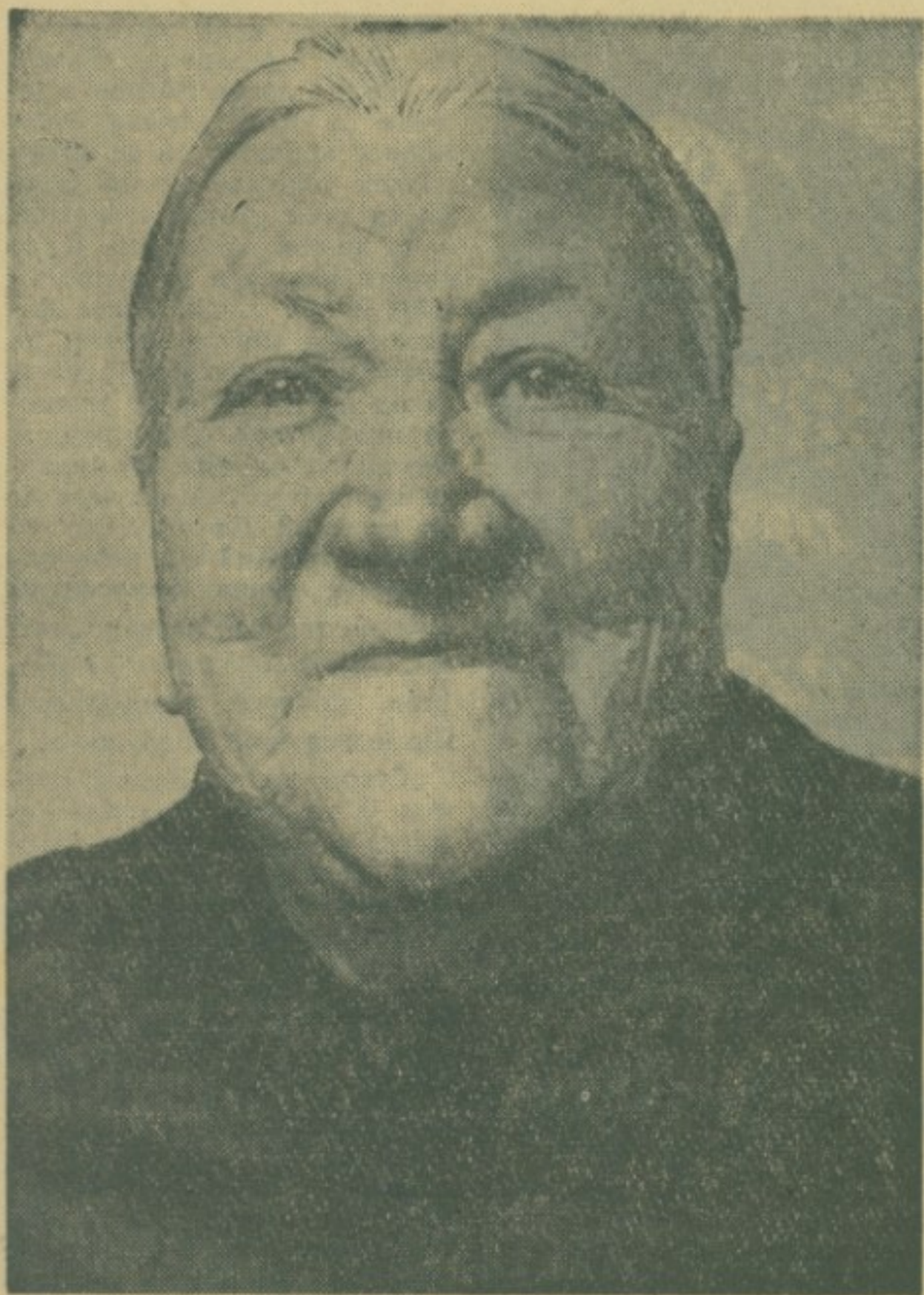
Овај спорт много се упражњавао у неким крајевима

Босне пре Другог светског рата. Људи су њиме „убијали“ слободно време. Своје пушке шишане, о којима се говори и у народним песмама, пунили су одозго оловом.

Када су се појавиле мо-

дерије пушке, стари нишанције су говорили:

— Лако је погодити мету том пушком, али, хајде, погоди овом — и показивали младим људима како се њима рукује. Шишане су биле једно од главних ватрених оружја у ратовима од пре 100 до 150 година.

НИЈЕ КЛОНУЛА

На слици се види стара Милка Радић из Пурачића код Тузле, којој је око 90 година.

— Муж ми је био кафешија, па када је умро и ћерке се поудавале остала сам сама и нико није могао да преузме радњу. Мени нису дали дозволу да водим кафану зато што нисам завршила основну школу. Кад сам се наша у невољи ни-

сам се двоумила како сам тада имала 70 година. Села сам и вредно учила, па сам завршила основну школу.

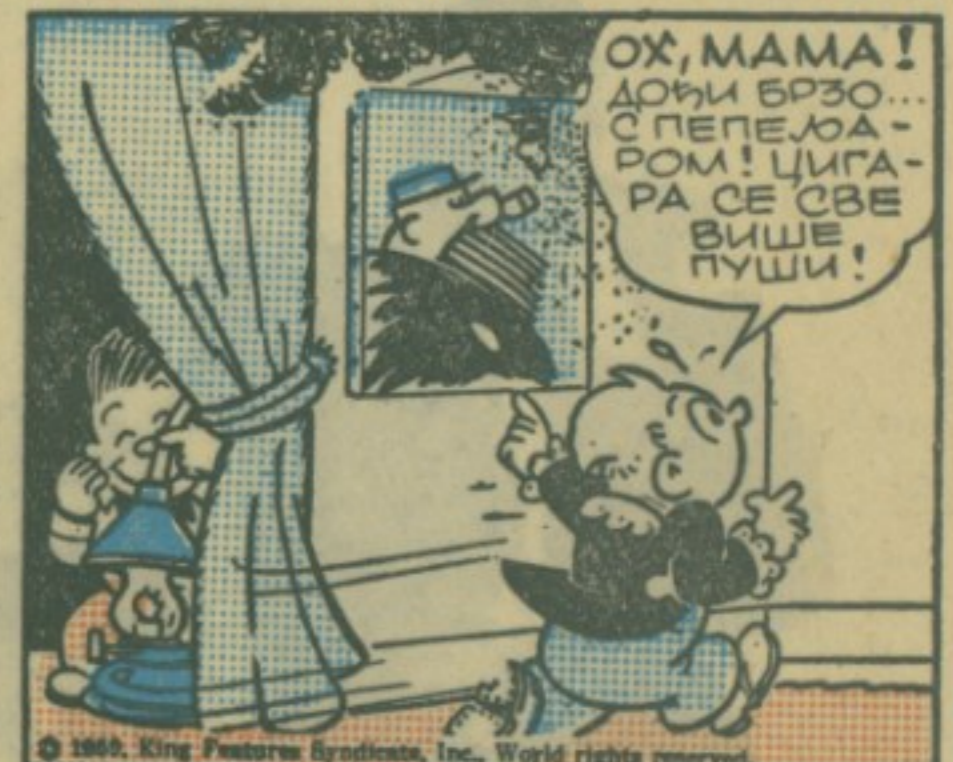
У њеној сведоци нарочито се истичу оцене из познавања природе и телесног вежбања. Старица се сећа тога времена и каже да је из свих предмета добила згодна питања на испиту, па је због тога и прошла с врло добрим успехом.

УВЕК НА ВРЕМЕ...

Пре неколико година 72-огодишњи Клиф Л. Франције повукао се из своје службе у потпуно миран живот. Али однедавно је почео сваког јутра да одлази од куће не знају куд. На наваљивање породице морао је ипак да открије тајну: иде у школу.

— Откад сам 1909 године, пре времена морао да напустим универзитет у Луизијани није ме остављала жеља да опет једном пођем у школу, — каже он. Пошто ми је бадавацисање додијало, нисам могао више да одолим тој давнашњој жељи.

Његов најмлађи син студира медицину, и сада се отац и син такмиче ко ће постићи боље оцене.

Медицина кроз векове

КРАЉ СУНЦЕ — СЛИКА БЕДЕ

Британско краљевско учено друштво обавештавало је читав свет о својим чудесним новим открићима, али до обала Француске стизао је од тих вести само пригушен ехо. Магда академизма ширила се из Париза и притискивала читаву земљу. Истина, Жан Дени је покушавао да практично искористи Харвејеву теорију о крвотоку, али му је вршење опита веома брзо било забрањено. Париски медицински факултет био је ван традиција а традиције се нису налазиле у књигама, него у лабораторијама.

Крајем 17 века, ученост и спрема једног лекара у Француској мерена је на основу његове способности да цитира медицинске класике. Када је угледни лекар Ги Патен, један од најзадртијих конзервативаца, хтео да од своја два сина начини лекаре, закључао их је у своју собу и приморао их да напамет уче класике. „То је начин на који сам ја учио своја два сина и тај начин је био успешан“ — говорио је пун очинског поноса. У таквој атмосфери није било места Харвеју и његовој теорији. Јер, Хипократ, Гален и Авицена ништа нису рекли о циркулацији крви, према томе крв и не циркулише.

„Лекари ове школе, — пише један њихов савременик — постајали су јалове цедлаке с високим црвеним пот-

петицама, дугим одорама, огромним перикама, накићени и надувени“. Свему томе треба још додати интриге и ситничарску завист између појединих „отаца“ париског медицинског факултета. Једино у чему су били слободни то је борба за очување њихових права и властитаца у односу на све лекаре-придошлице и рат на живот и смрт са медицинским факултетом у Монпељеу.

Лекари париског Медицинског факултета знали су само за једну терапију: пуштање крви и чишћење желуца и црева. Кад би угледни Ги Патен преузео неки случај „крв је текла као река Сенна а болесник је кљукан сред свима за чишћење“. Исти начин лечења Патен је примењивао и на чланове своје по-

родице, што је у неку руку доказао да је он у њега искрено веровао. Својој жени која је имала воду у плућима пуштао је крв дванаест пута, а исто толико пута и једном од својих синова да би га излечио од назеба.

Нарочити положај у медицинским круговима Француске заузимали су дворски лекари Луја XIV. Читав штаб лекара водио је бригу о сваком његовом кораку и записивао сваку промену стања у „Дневник о здрављу краља“. Ова књига даје нам прилично верну слику о ономе кога су називали „краљ сунце“, савским другачију од оне какву је желео да пружа.

Луј XIV био је болестан од детињства; најпре велике богиње од којих је остао рошав, затим гангрена, па

„срамна болест“, најзад пантљичара која је „упорно наједала његова краљевска црева“.

Париски медицински факултет био је љубоморан на дворске лекаре тврдећи да су шарлатани и политиканти који желе да помоћу двора заузму њихова места у „храму науке“. Јер, главни дворски лекар био је уствари члан краљевског кабинета и неспорни вођ читаве професије. Поред тога, овај положај доносио је велику материјалну корист, али се мора признати да је имао и многе непријатне стране.

„Краљ сунце“ био је неподношљив пацијент. У зрелим годинама претерано је јео храну готово није жвакао и стално је патио од слабог варења. Он је најпростачкијим речима грдио своје лекаре ако не би били у стању да му сместа ублаже болове; били су приморани да пошто би му дали одговарајућа средства за чишћење, стоје крај њега да би видели „да ли су се краљевска црева срећно испразила“.

Париски лекари били су често мета Молијеровог оштрог језика и пера. Њих и њихове некорисне начине лечења он је исмејао у четири своје комедије од којих је свака готово верна слика стања у коме се медицина налазила у време Луја XIV. Молијер није подносио надувеност и уображеност; залажући се за реформу медицине називао је професоре париског факултета живим муми-

јама. Јер, Молијер је много препатио у рукама тих живих мумија. Боловао је од туберкулозе, а како није имао поверења у лекаре, који су били готово сви од реда непријатељи напретка, одбио је све њихове услуге. Једино му је

доктор Мовилен остао пријатељ. Кад га је једном Луј XIV запитаво како излази на кулозе, а како није имао поверења у лекаре, који су били готово сви од реда непријатељи напретка, одбио је све њихове услуге. Једино му је

»МЕТАЛНА КРАВА«

У свету постоји око 330.000 врста различитог растинја које би могло да се користи за исхрану. Од читавог тог мноштва човек данас користи једва око сто биљака. Британски биохемичар Пири дошао је на идеју да од неких покуша да припреми храну. На ово га је потстакла све већа потреба за храном и постојање великих подручја на земљи где влада перманентна оскудица.

Основни проблем који је Пирија занимао био је како од „неукусне“ биљке припремити погодну храну. Због овога је начинио „металну краву“, уређај који из зеленних делова биљака издваја беланчевинасте материје, као што то чине преживари.

Пошто „метална крва“ саживае зелене делове биљке, који садрже поред осталог беланчевине и целулозу, добија се зелени сок. Када се он загреје на 80 степени у њему долази до стврдњавања беланчевина. Тако „метална крва“ може за један дан да произведе 45 килограма биљног концентрата зеленкасте боје који садржи 40% беланчеви-

на и 60% воде, и личи на сир. Нема никава нарочити укус и може да се одржи недељу дана.

Ова храна била је недавно сервирана на вечери у редакцији хамбуршког дневника, којој су поред осталих присуствовали и професори Банси, Кин и Вернер, стручњаци за исхрану. Они се нису најповољније изразили о храни добијеној од пиревине. Није била у питању њена хранљивост, јер је то неоспорно, већ њен укус. Зато сада Пири покушава, како пише лондонска штампа, да својој „храни будућности“ осигура и пријатан укус, који би задовољио и гурмане.

Али и поред овога многи научници сматрају да је пред њом будућност. „Метална крва“ омогућује добијање хране не само од пиревине него и од многих водених биљака, којих има нарочито много у подручјима Азије и Лужне Америке, где је и проблем исхране акутан. Не треба заборавити, кажу ови научници, да данас у свету има милијарду и 700 милиона људи који су више гладни него сити.

Хјуберти ВИЛКИНС

Овај чланак о великом истраживачу Хјуберту Вилкинсу, који доносимо нешто скраћен, написао је други познати истраживач Вилхелм Стефенсон писац многих дела о далеком северу.

Уторак 17 марта 1959 године, у 6 сати ујутру у спектралној полутами поларне зиме америчка подморница „Скејт“ прва која се испод леда пробила до Северног пола извршила је из воде. Сат касније, скромно, после краћег говора, развезан је по непрегледној леденој пучини пепоо човека који је целог живота желео да почива на невидљивом пробуљу нестезних поларних истраживача. Тај посмртни пепоо припадао је сер Хјуберту Вилкинсу, који је први извео извиђачко детење изнад Антарктика, који је први доказао да авион може да се спусти на поларне санте, који је први прелетео Северно Ледено Море. Али, он је живео толико повучено да се о њему веома мало знало да чак нико није написао ни његову биографију. Једино је био познат по томе што је покушао да стигне испод леда до Северног пола у једној подморници расходованој после Првог светског рата коју је назвао „Наутилус“.

Подморница за један долар
Тај значајан покушај, учињен 1931 године никад није био довољно схваћен и оцењен. Његова подморница, којом су се Американци служили у рату 1914—1918 године, била је толико застарела да му је држава продала за један долар и то под условом да је потопи чим се њоме више не буде служио.
Његов покушај није успео.

КАДА ЈЕ ОТПОСЛАТ ПРВИ САТЕЛИТ?

Многи верују да је први сателит — „Спутник“ или неки од оних који су му 1957 године претходили као пробни Земљини пратиоци. Уствари, први сателит у свету послата је 1740 године француска краљевска артиљерија. Било је то једно ћуде избачено из великог топа и оно више никад није нађено. Наивни су мислили да је ушло у Земљину орбиту, али је немачки стручњак за баллистику доктор Хертенштајн, дао одговор 1742 године у својој књизи коју је издао у Лајпцигу. Доказао је да је снага топа била довољна да одбаца ћуде до потребне висине како би оно ушло у орбиту.

Обуштено или необуштено

Кад је Пастер објавио своје радове, људе је ухватио непојмљив страх од микроба о којима дотле нису ништа знали. Сви су почели брижљиво да перу воће и салату и искувавају поврће. Претерано предострожни родитељи давали су деци само прокувано млеко и тесто, јер су у свему другом видели микробе. Необуштено воће јело је врло мало људи.

Сада је међутим у погледу коре воћа наступило друго схватање и стручњаци за исхрану кажу: „Ако не једете воће са кором, лишавате се драгоцених витамина“.

Многи ће се запитати шта да се ради: јести воће са кором или без ње? Решење је једноставно: треба јести необуштено али добро опрано воће. Израчунато је да при првом прању свака кап воде однесе 20.000 микроорганизама, при другом 700, а при трећем 300. Тако вода односи са микробима и страх од болести а нама остају витамини.

и то лежећи потрбушке на авионском крилу.

Гоњен радозналошћу

Али то тада још нисам знао. Видео сам само да је ваљан младић који дрхти од нестрпљивости да кренемо на пут. А кад смо се нашли на остварењу задатка, док су сви чланови експедиције пешачили по 25 км на дан, он је прелазило 40. Одвајао се лево и десно, испитивао и тражио, налазио ретке примерке птица и животиња а ноћу, док су други спававали, он је из једног приручника учио како да их препарира и успео је да сачува од пропасти стотине драгоцених животиња.

Џорџ Хјуберт Вилкинс родио се 1888 на једној оварској фарми у јужној Аустралији. У породици са тринаесторо деце он је био најмлађи. Гоњен радозналошћу, једне ноћи се ушнуо као слепи путник у брод усидрен у Сиднеју и тако је стигао у Аделанду. У 21 години путује по Европи и Далекком Истоку. Кад је 1916 напустио своју експедицију он се већ рачунао у потковане природњаке са добрим познавањем географије и метеорологије. Први светски рат је већ пламео кад је пришао првим борбеним редовима аустралиске војске и девет пута био рањен.

Године 1920—1921, несавршени инжењер, фотограф и филмски сниматељ постављен је за другог команданта британске империјалне експедиције на Антарктику. Тада се показао као изврстан картограф. Две године касније, придодат је Шеклтоновој експедицији за Јужни пол као природњак. Изненађени његовим радовима из области биологије, управни-

ци Британског музеја су га одредили да поведе експедицију у Аустралију и на острва Пацифика у потражи за птицама и животињама које су предизумирањем. Уместо да се задржи шест месеци, остао је две године, али је донео Музеју 5.000 примерака биљака и животиња више но што се очекивало.

Само што се вратио из Аустралије, добио је нов задатак: да се авионом са смучкама покуша да спусти на ледене санте Арктика. Мада је и сам био пробни пилот, замолио ме је да му пронађем другог, јер је желео да се посвети студији самог летења. И ја сам нашао поручника Карл Бен Ајлсона.

Лед се здружио под њим

И поред незгода у функционисању апарата, после пет часова од полетања са рта Баров на Аљасци, они су се спустили на лед као што су били предвидели. При повратку их је захватила бура и Ајлсон је био принуђен да се спусти у сред мркле помрчине на ледену санду, али им се ипак ништа није догодило. Међутим, прошле су три седмице без вести о храбрим истраживачима кад се једног дана појавише они посрћући, потпуно немощни, у колиби једног ловца на северне животиње. Неколико недеља касније, причајући ми о незгодама за време повратка, навео је и следећи случај: Једног дана, по температури од минус 23 степена, он је пао у воду, јер се танак слој леда, на који је крочио, здружио под њим. Пошто се извукао, да му се одело не следи, што би значило смрт, сетио се старог ескимског искуства и брзо се скинуо наг. Простро је одећу на

оасвим сув снежни прах и он је покупио воду као какав упицај. Затим се обукао и наставио пут.

Џорџ Хјуберт Вилкинс био је човек кога ништа није могло да обесхрабри. После једног значајног подухвата улазио би у други, али не ударајући се на звона. Враћао се са успешних истраживачких путовања а штампа о томе не би ни са знала. Једног јутра, после вишемесечних припрема на Аљасци, Вилкинс и Бен Ајлсон узлетели су на једном малом моноплану типа Локхид Вега, и после 3.400 км спустили се на Шпицберг. Време је било лепо, али је најједном настала мећава тако да су морали да се спусте на једно норвешко острвце где су остали пет дана. Да нису били досетљиви, можда одатле никад не би извукли главе. Авион се заглавио у снегу а Вилкинс, да га не оптерети својом тежином сишао је на санду. Кад је пилот упалио мотор, он је почео да гура апарат, а чим је овај кренуо, Вилкинс је потрчао и тако је журно све док се смучке нису одвојиле од земље. Потом је ускочио у отворену каabinу.

Све до краја живота

За заслуге на унапређењу ваздухопловства и разних гран науке, Вилкинс је добио

многа одликовања а 1928 подарена му је и титула сера.

Неуспех са „Наутилусом“ није му никако давао мира. Непрестано је снезао да још једном покуша да избије на Северни пол испод ледене калоте, али жељу му је онемогућило Други светски рат.

Све до краја живота Вилкинс је предузимао разна истраживања. Ако му старост није дозвољавала више смеле подвиге, он је испитивања вршио у разним лабораторијама. Једне ноћи, близу железничке станице града Фрамингема у држави Масачусетс ноћни стражар је видео на пољани неког бескућника како спава. Грубо га је пробудио, али, кад је овај устао, стражар се дуго извињавао седамдесетогодишњем научнику. Био је то Хјуберт Вилкинс који је на себи, као и увек, испитивао непробојност од зиме и влаге једног одела које је сам изумео.

Тихо, као што му је био и живот, Хјуберт Вилкинс је издахнуо 1 децембра 1958, у скромној хотелској соби, свега један сат пошто је напустио рад на свом последњем делу у лабораторији у Фрамингема.

Авионска служба за транспорт робе

Немачка ваздухопловна компанија претвара своја два путничка авиона у транспортне и уводи прву ваздушну службу за превоз робе. Саобраћај овим авионима биће успостављен половином ове године. За 16 часова лета 12 тона робе биће пребачено из Франкфурта у Њујорк или обрнуто. Ови авиони неће пребацивати само лако покарљиву робу него ће располагати и уређајима за транспорт животиња.

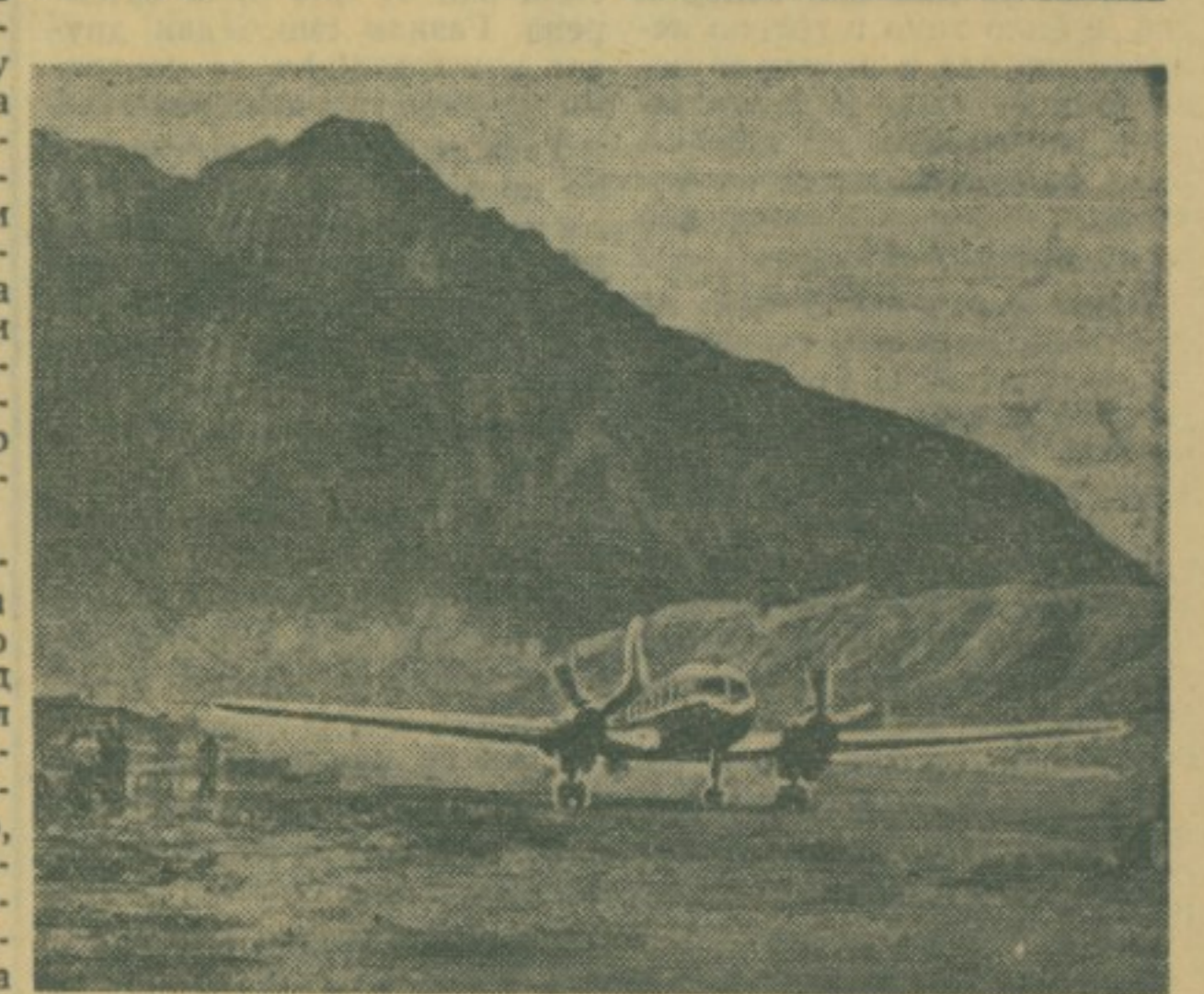

НА „КРОВУ СВЕТА“

Данас такво путовање не би трајало више од недељу дана. Прокрчени су путеви, начињени аеродроми, што омогућује да се брже савладају долине и брда и много сигурније креће.

Па ипак је тамошњи човек поред авиона и аутомобила, задржао још — за ону ужу саобраћајну везу, и коња и камилу и магарца. Магистрала кроз Памир на неким местима пролази и на 4.712 метара висине. Њоме камиони и аутомобили скраћују растојања и повећују многа места. Аеродроми на планинама високо међу горским великанима или у самом њиховом подножју омогућују да човек летећи авионима још више скрати и време и пут, а на тај начин приближи човека човеку, као и остали свет од кога је Памир био веома дуго готово сасвим одвојен.

На терену којим су доскора пролазили само људи, а камиле и коњи били једино превозно и транспортно средство, појавио се аутомобил и авион. Али колико је људског труда уложено у то тешко је и замислити. Само, сасвим је сигурно да је уложено труд био веома користан. Понекад се могу видети један крај других стара

ДОБАР МЕТОД...

Пре педесет година штампана је књига чувене шведске списатељице Селме Лагерлеф: „Необична путовања малог Нилса Холгерсона са дивљим паткама“. Ту је управо изнета географија Шведске како је један песник у стању да је замисли и прикаже.

Нешто слично — да прикаже Француску — само филмом, жели да постигне Француз Албер Ламорис. Уз сарадњу своје жене и сина он снима „Паскалово необично путовање у балону“. Да би остварио ову своју замисао уложио је сав свој новац. Сваки лет стаје 10.000 франака а хеликоптер и уређење за снимање у лету изискивали су огромне трошкове.

У своје чаробном балону мали Паскал Ламорис надлетао је Француску већ пуних 450 часова. Кретање балона снима „летећа камера“, којом рукује мајка. Поред тога што је сниматељ, она саставља и легенде уз слике градова и предела. Филм „Паскалово необично путовање у балону“ није само документаран, јер је пун узбудљивих доживљаја главног јунака у ваздуху. Зато је то и забавни филм који ће и француској деци и одраслима дати прилике да мало боље упознају своју отаџбину.

ЗАГОНЕТНО ПЛЕМЕ ПИЦАНЦАРЕ

У Централној Аустралији живи племе Пицанцаре чији људи спавају наги на земљи чак и онда кад се температура спусти до саме нуле. Ови староседеоци Аустралије не боре се против хладноће оделом и покривачима јити једу више да би надокнадили унутрашње сагоревање у организму који се троши услед хладне атмосферске облоге. Једино својом вољом они регулишу температуру своје коже, која би за сваког другог човека била неиздржљива, и тако стварају природан „покривач“ који их штити. Нарочито одређена група физиолога бавила се у Централној Аустралији да открије на који начин се постижу ови резултати. Закључак научника састоји се у томе да чланови племена Пицанцара располажу наследним особинама за вољне промене у свом организму, али како је до њих дошло и како се изводе остаје тајна.

У ГРАДУ СМРТИ

Едвард Андерсон, као јапански заробљеник налазио се у непосредној близини Нагасакија када је бачена атомска бомба. Ево његових утисака о овом граду смрти.

Зислепљујућа светлост обасјала је небо као да се сунце наједном приближило земљи. Базио сам се на тло потрбушке и покушао да заштитим очи од заслепљујућег блеска. Тада, уз погледу грмљавину, као да је стотину брзих возова протурало, почели су да се валају страховити разорни таласи. Земља је дрхтала а зграде су се љуљале. Ужаснут, лежао сам на средини друма чекајући крај. Грмљавина из ваздуха као да се преносила у земљу. Усудио сам се да подигнем главу и отворим очи. Од призора који сам кроз ускиотворену пращину угледао срце ми је тако јако почело да бие да сам се просто гушио. Циновска печурка, уоквирена ватром, лебдела је на неких 3.000 метара изнад Нагасакија.

„Да ли сам ја још онај заробљеник Едвард Андерсон, који је у 7 часова пре подне тога дана чисто прашњав друм пет миља далеко од Нагасакија“ — питао сам се. Знам да је дан био ведар и све је било тихо и готово непокретно, без и најмањег поветарца — само је један једини авион летео на небу. А онда, одједном, она страховита експлозија и блесак као да су преврнули свет.

Доцније сам тек дознао да сам био очевидац експлозије друге атомске бомбе а да је прва бачена три дана раније на Хиросиму. Али у овом тренутку, повраћајући се од ужаса, као опчињен сам гледао у завесу пращине и дима која је заклонила сунце и створила сабласан сумрак. Угледао сам силуете других заробљеника који су као избезумљени бежали куд који. Нашо сам се у једном запустеном лагуму на морској обали. Неко ме је ухватио за руку и промуцао:

— Ед... шта је то?
Тек тад сам почео свесно да размишљајам.

Босоноги на усипаном асфалу

Све страхоте које сам претпоставио у јапанском заробље-

ништву изгледале су пред оштром ужасном светлешћу. Четири године као да су се, услед ове огромне експлозије, сабиле у једну црну тачку сећања:

— ... Јапански торпедо! Лево...

Експлозија. Блесак ватре. Бркетање машина нашег брода који је лагано тонуо. Нашо сам се у мору, стотину километара далеко од обале Јаве. Грчевито сам се држао за поломљене остатке брода. „То је крај, — мислио сам. Изгубљен сам у водама Пацифика. А смрт ће сигурно доћи, у облику огромног таласа, ајкуле, или снајпера са неког јапанског брода који ће гађати моју главу као да сам делфин“.

А онда је мене и остале бродоломнике прихватио јапански брод „Асама Мару“. Нека је проклето име „Асама Мару“! Уместо спасења пружио нам је пакао.

... Затворени у једној загушљивој просторији испод бродске палубе у којој је била тама мрачнија од оне напољу. Одједном чули смо експлозију и јапанске гласове:

— Торпедовани! ... Проклети Јенки.

Паника је захватила 250 заробљеника. Полетели смо вратима али су она била затворена. Газили смо један другог покушавајући да изваљимо масивне гвоздене решетке.

Тада се упалила светлост и на прозорчицима са решеткама угледали смо јапанске морнаре како се животињски смеју. Била је то превара да би нас исмејали и они се развеселили.

Њихова свирепа шала је успела ...

... А онда сунце: блештаво и топло. Босоноги идемо у колони, као најтежи осушеници, газимо по усипаном асфалу који нам кида кожу са табана.

Тако су нас, једне вечери, под заштитом мрака, довели у логор на Фукуоми, острвце ту у луци Нагасакија.

У сенци ватрене печурке

А сада? Као да су се све експлозије које сам чуо у рату слиле у једну, као да се оно усипано сунце попут лампе њише изнад наших глава и као да се голи ваљамо по овом упаљеном асфалу. А у-

јас који гледам из таме запустеног лагума, хиљаду пута је стравичнији од оне паклене ноћи на броду „Асама Мару“.

Натапам цак водом и њиме прекривам главу да се заштитим од јаке топлоте. То исто раде и други — амерички, енглески и холандски заробље-

ници који су, као и ја, нашли спас у овој јазбини. Али споља стално пристижу нови таласи још врелијег ваздуха. Посматрамо облаке дима, стубове мрког и наранџастог пламена који су наткрили град. А високо горе шири се циновска печурка која је својим раширеним пицима захватила цео овај крај.

Неко рече:
— Смак света.
Можда би он тако изгледао.

Ускоро дојурише и преплашени јапански стражари. Покупили су нас и одвели у логор. Сва стакла на прозорима била су смрсана, а зграде — као неким снажним меховима пренадуване — испуцале. Први рањеници са тешким опекотинама ускоро су допремљени у болницу на острвцу. А јауци су се разлегали на све стране.

Нагасаки је постао прави град смрти. Докле се око могло допрети није било ниједне куће — само гомиле рушевина. Зелени брежуљци око града спржени. Све се претворило у пустињу, прекривену остацима кућа, фабрика, школа и људским лешевима. Гвоздени телефонски стубови лежали су разбацани и савијени као омењале воштане свеће. Разарање и уништење су били потпуни.

Од експлозије атомске бомбе бачене на Нагасаки погинуло је 73.900 људи.

А мени је она ускоро донела слободу. Али из сенке њене ватрене печурке видео сам: пред њеном светлешћу сунце тамни, она дан претвара у сутон, а живот у смрт.

WALT DISNEY'S ГОВИ ТАЈЛЕР

ВЕЛИКИ АМЕРИЧКИ ЦИРКУС ПУКОВНИКА СЕМА КАСЛА ДОЛАЗИ У ГРАД!

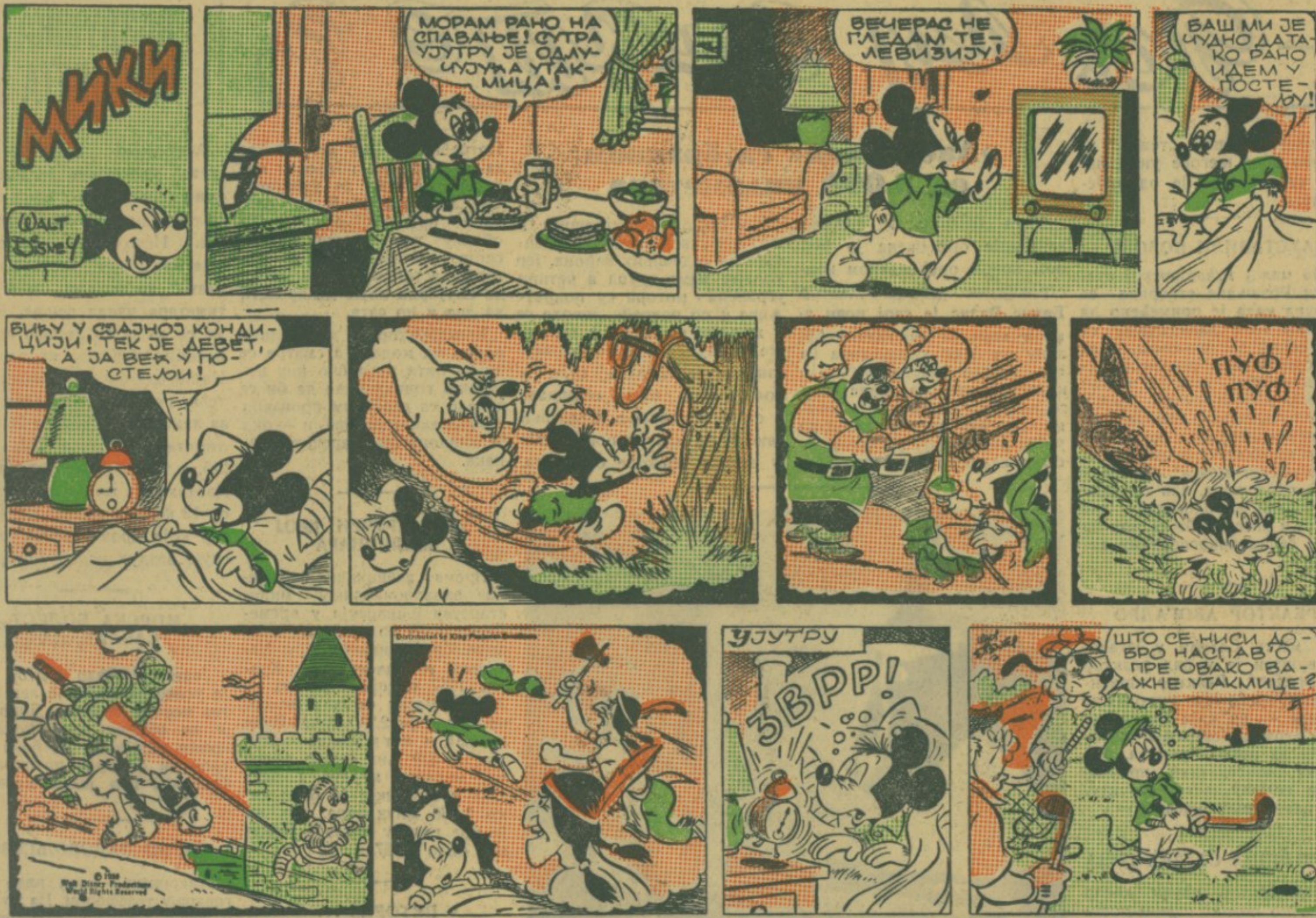

РАДИОАПАРАТ КАО КОЦКА ШЕЋЕРА

Америчка фирма за производњу електронског уређаја „Бел“ израдила је вероватно најмањи радиоапарат на свету. Велик као коцка шећера, он има три таласне дужине и минијатурни микрофон. Покретачку енергију апарат добија од електричне батерије велике као таблета аспирина. Мењање таласних дужина и тражење станица врши се помоћу микрорегулатора. Минијатурни радиоапарат израђен је на основу такозване тунелске диоде чије су могућности веће од транзистора.

ПРЕМА СВЕЦУ И ТРОПАР

Познати књижевник Џон Штајнбек поклоник је као маскоту једну живу пуму енглеској фрегати „Пума“.

ОНДА ДОБИЈА НОВАЦ НАТРАГ

На аеродрому Мики би хтео да се спусти надобраном, па пита колико стаје једно спуштање.
— Педесет динара.

— А ако се надобран не оствори?
— Онда ћете добити новац натраг.

ДОБАР САВЕТ

Ујка Паја стоји са својим сестрићима пред излогом једне конфекцијске радње. Раја, Гаја и Влаја запели да им свиња купи ново одело. Како је с њима био у друштву и Шана Лин, Паја му се обрати за савет.
— Е, Паја, добар савет је заиста скуп.
— Па реци.
— Куни свиња одела.

ТИТАЋА ОДИДОРНИ

Шта све значи реч василиск?
Шта је лауданум?
Шта је Прилапон?
Ко су биле Норне?
Шта је утен?
Шта је сарафан?
Шта је ровина?
Шта је сандарак смола?

ОДГОВОР:

ВАСИЛИСК је назив за митолошко биће: пола птица, пола змија. Ово митолошко

биће убијало је погледом. Поред овога Василиск је и име византског узурпатора (владао од 476 до 478) кога је збацио с престола Зенон и уморио за злаћу.

ЛАУДАНИУМ је раствор опијума у алкохолу. Употребљава се као средство за умирење и успаљивање.

ПРИЛАПОН је византско име Прилепа. Први пут се помиње 1014 године када су за Византију отели од цара Самуила.

НОРНЕ су биле богиње судбине у скандинавској митологији. Њихова имена су била: Орда, Верданди и Скулда.

УТЕН је комадић бакра од 95 грама, а у старом Египту употребљавао је као новац.

САРАФАН је део руске женске народне ношње. То је капут дуг обично до испод колена и без рукава.

РОВИНА је јарува изривена текућом водом на странама брда и планина.

САНДАРАК СМОЛА је била смола која слободно цури из испуцале коре једне врсте северноафричког четинара елочног чемиресу. Служи за израду фирнаџа, цига и лака.

ПУТОВАЊЕ У СРЕДНШТЕ ЗЕМЉЕ ПО ЖИЛУ ВЕРНУ

СПУШТАЛИ СМО СЕ ЧИТАВОГДАНА, У ПРАВЦУ ЈУГОИСТОКА. ТЕ НОГИ...

ВОДА НАМ ЈЕ НА ИЗМАКУ, УЈАЧЕ!

НЕ МАРИ, УЖОРО, БЕМО НАИЋИ НА ПОДЗЕМНЕ ИЗВОРЕ!

СУТРАДАН СМО НАСТАВИЛИ СА СИМЛАЖЕЊЕМ СВЕ ДОК...

КОЈИМ БЕМО ТУНЕЛОМ ДА КРЕНЕМО!

ИДЕМО НА СРЕЋУ... ИСТОЧНИМ!

ИШЛИ СМО НЕКОЛИКО ДАНА НАЈЗАД...

ТУНЕЛ СЕ ОВДЕ ЗАВРШАВА!

ЗНАЧИ ДА САКИУСЕМ НИЈЕ ИШАО ОВИМ ПУТЕМ. МОРАМО СЕ ВРАТИТИ И ИЛИ ДРУГИМ ТУНЕЛОМ!

ДА АКО БУДЕМО ИМАЛИ СНАРЕ!

ДА АКО БУДЕМО ИМАЛИ СНАРЕ!

А ЗАШТО ЈЕ НЕ БИСМО ИМАЛИ?

ЗАТО ШТО СУТРА НЕ БЕМО ВИШЕ ИМАТИ ВОДЕ!

ПОВРАТАК ЈЕ ТРАЈАО ТРИ МУЧНА ДАНА.

НЕ МОГУ ДА ИДЕМ!

ПОМОГИ БЕМО ТИ!

НАЈЗАД, ПОЛУМРТВИ ОД ЖЕЂИ, СТИГЛИ СМО ДО РАСКРШЋА.

